

Ziņojums par Cēsu novada pašvaldības Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021.-2035. gada un Attīstības programmas 2021.-2027. gada 1. redakciju

Apkopojums par saņemtajiem fizisku un juridisku personu priekšlikumiem

Iedzīvotāju iesniegumi par Cēsu novada pašvaldības Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021.-2035. gadam un Attīstības programmas 2021. – 2027. gadam 1.redakciju			
Nr.p.k.	Dokuments	Iesniegumā minētais	Komentārs par iesnieguma ņemšanu vērā un risinājumiem
1.	Attīstības programma	Iesniedzu komentārus par Kultūras sadaļām Cēsu novada attīstības programmai 2021-2027: 1. Šobrīd izlasot Kultūras sadaļas liels akcents ir uz kultūras patēriņu: pasākumu apmeklēšanu, vērošanu, pasaules līmeņa mākslinieku atvešanu, izklaidi utt., tāpat uz kultūras un tūrisma savstarpējo saistību, bet mazāk uz sabiedrības līdzdalības iespējām kultūrā, pašizpausmi un kultūras pieejamību dažādām sabiedrības grupām. Pirmkārt, aicinu vairāk uzsvērt kultūras stratēģisko nozīmīgumu Cēsu novada attīstībā un to, ka kultūra ir būtiska ikvienam iedzīvotājam novadā. Citējot NAP2027 “kultūrai ir vadošā loma cilvēka intelektuālās attīstības un personības izaugsmes ceļā, tā palīdz veidot prasmes radošās darbības attīstībai, veicina ne tikai personiskās, bet arī reģionālās, nacionālās identitātes un piederības izjūtu, sekmē pilsoniskās sabiedrības attīstību un stiprina demokrātijas vērtības”, līdz ar to būtisks ir ne tikai tūrisms, vai piesaistīt radošos prātus, lai pārceļas uz dzīvi Cēsu novadā, bet radīt apstākļus, lai tieši šeit rodas pasaules līmeņa radošie prāti un saglabāt viņu saikni ar Cēsu novadu. Otrkārt, akcentēt sabiedrības līdzdalību kultūras jomā, tādā veidā kultūras sadaļā saglabāt sabiedrības iekļaujošo elementu. Daži piemēri, kur formulējums varētu tikt precizēts: Attīstības programmā 33.lpp “...Novada iedzīvotājiem un viesiem ik gadu ir	1. Ņemts vērā, iekļauts “...Novada iedzīvotājiem un viesiem ik gadu ir iespējams ne tikai apmeklēt starptautiskus..., bet arī īstenot savas radošās iniciatīvas.” Tāpat arī tālākais teksta redakcionālais ierosinājums tiek ņemts vērā. 2. Ņemts vērā, veikts redakcionāls labojums “Nodrošināt dažādu kultūras pasākumu norisi novadā”. 3. Ņemts vērā, sasniedzamo rādītāju tabulā samazināts tiešsaistē notikušo pasākumu skaits.

		iespējams ne tikai apmeklēt starptautiskus..., bet arī īstenot savas radošās iniciatīvas.” Tāpat arī tālāk, runājot par kopienu, būtu svarīgi saglabāt iekļaujošo aspektu: ... arvien jaunus radošus cilvēkus, kas veido unikālu, mūsdienīgu un iekļaujošu kopienu”. 36.lpp U3.4.1. Nodrošināt dažādu kultūras pasākumu piesaisti novadā. Šeit būtu būtiski uzsvērt ne tikai piesaisti, bet arī radīšanu, pašu radītus kultūras notikumus – radīt kvalitatīvu un unikālu kultūras saturu, piedāvājumu novadā. Piedāvājums šī uzdevuma formulēšanai: “Nodrošināt dažādu kultūras pasākumu norisi novadā”. 2. Sasniedzamie rādītāji (40 lpp.), VTP 3.1.1. Tiešsaistes vidē noritējušo pasākumu skatījumu skaits 2027.gadā plānots 1 milj. Vēršu uzmanību, ka 2020.gadā Covid-19 pandēmijas ietekmē daudzi pasākumi tika pārcelti digitālajā vidē, līdz ar to tā bija alternatīva klātienē pasākumiem un arī sasniegta liela auditorija. Cerot, ka pandēmija tuvākajos gados rimsies, 2027.gadā plānotais skatījumu skaits varētu saglabāties vai nu apt. 300 tk., jo līdz ar klātienē pasākumu atsākšanos, tiešsaistes pasākumu daudzums un skatījumu skaits visticamāk samazināsies. Ja vien nav mērķis izvērst mērķtiecīgu kultūras piedāvājumu digitālajā vidē (piemēram, kino, koncertu translēšana utml.). 3. Aicinu organizēt vienu tikšanos ar Cēsu novada kultūras nozares speciālistiem, lai prezentētu kultūras attīstības virzienus, kas ir iekļauti attīstības dokumentu esošajās redakcijās un tos izskaidrotu, lai precizāk un izvērstāk iekļautu Cēsu novada kultūras attīstības stratēģijā, kuras rīcības virzieni tagad tiks izstrādāti 2022-2027.gadam. Šīs diskusijas rezultātā iespējams arī precizēt nianšes, kas šobrīd varbūt šķiet neskaidras šo dokumentu redakcijā attiecībā uz Kultūru.	
--	--	--	--

2.	Attīstības programma	Rakstīt par Cēsu novada attīstības programmu mani rosināja divi momenti: 1.Cēsu Rotari kluba 25.11.2021. sanāsmē klātienē pārrunātie jautājumi par tūrisma attīstību Cēsīs un novadā un sekojošās diskusijas. 2.Šodienas interneta portālā DELFI Biznesa nodaļas galvenās redaktora Andras Briekmanes raksts "Alus lielpilsēta Pilzene Ziemassvētkos? Jā, arī kovidlaikos."Izejot no minētā, nosūtu jums savas pārdomas un dažus ieteikumus, kurus, protams, varat ņemt vērā vai arī pilnībā ignorēt. Labi saprotu, jo, šķiet, runājot Ulda Ģērmaņa vārdiem, ka "vienmēr nāk jauni un moderni laiki, kurus ved jauni un moderni cilvēki". Tāpēc daži kopējie viedokļi pausti atsevišķā rakstā, kuru lūdzu skatīt pielikumā. Un attiecībā par DELFI portāla rakstā minēto, piebilstu sekojošo: -vajadzētu ņemt vērā to, ka ne tikai Cēsīs un Latvijā, bet arī visā Ziemeļeiropā vecākā alus darītava ir Cēsu alus darītava; -žēl, ka netika turpināts darbs pie alus muzeja izveides Cēsīs, kuru uzsāka līdz ar jaunās alusdarītavas nodošanu ekspluatācijā 2001.gadā; -žēl, ka Latvijas alus darītāju savienības rīkotos Alus svētkus Cēsīs neuzdrošinājās turpināt kāda ar cita tūrismu saistīta firma; Bet nekas jau nav zaudēts, jo vienmēr nāk jauni cilvēki, kuri atradīs to atslēgu, lai atvērtu plašākas durvis ar tūrismu saistītam biznesam. Tāpēc mans rosinājums: 1.Izmantot visvecākās alus darītavas vēsturiskā vārda lielo nozīmi un šodienas alus darītavas potenciālu, veidot plašākus kaut vai Jāņu dienu un Ziemassvētku tirdziņus Cēsīs, varbūt arī Jaunpiebalgā; tirdziņu organizācijai Cēsīs, arī Piebalgā nav sveša lieta; 2.Domāt par iespēju veidot alus vēstures muzeju - kaut vai bijušajā Cēsu pils saimniecības ēku teritorijā; 3.Izstrādāt un piedāvāt ekskursantu grupām, kurus ieradīsies uz Jāņu dienu un Ziemassvētku tirdziņiem dažādus kultūras baudījumus:	1. Sniegts skaidrojums, ka uz ielas tirdzniecību, kā Jāņu dienas vai Ziemassvētku tirdziņi, ir iespējams pieteikties jebkuram uzņēmējam, un šādi tirdziņi pašlaik tiek veidoti gan dažādos laika periodos, gan dažādos pagastos. Piekrītam, ka labvēlīga un augoša uzņēmējdarbības vide ir laimīga novada pamatu pamats, tieši tāpēc arī ilgtspējīgā attīstības stratēģijā ir iekļauts: "Cēsu novada lielāka priekšrocība ir tā daudzveidība – tas ir ekonomiski aktīvs nacionālas nozīmes centrs, gan pakalpojumu, gan ražošanas, kā arī kultūras jomās, tā ir mājvieta inovatīviem, sociāliem un zaļiem uzņēmumiem, kā arī starptautisks tūrisma galamērķis. Novada dažādība kalpo kā priekšnoteikums pievilcīgai dzīves vietai, kurā ir iespēja indivīdam attīstīties ikvienā dzīves jomā." Pašvaldībā negrasās attīstīties tikai, kā kultūras un tūrisma Vidzemes reģiona centrs. 2. Ņemts vērā, pārskatīta un aktualizēta Attīstības programmas 9. lapaspusē atrodamā novada uzņēmumu TOP 10. 3. Sniegts skaidrojums - pirms Administratīvi teritoriālās reformas vairākiem novadiem bija savs preču zīmols, ar ko uzlabot novada tēla atpazīstamību, arī turpmāk tiek plānota zīmolu saglabāšana un attīstība. 4. Sniegts skaidrojums - ik gadu pašvaldības budžetā tiek ieplānots finansējums Cēsu vecpilsētas ēku uzturēšanai un atjaunošanai, šāds plānotais finansējums būs arī turpmāk. 5. Sniegts skaidrojums - investīciju plānā tiek iekļauti visi esošie un plānotie projekti dažādās kategorijās, kā piemēram, sociālie projekti, ārtelpas labiekārtošana, tehniskā infrastruktūra utt. Attīstības programmas izstrādes laikā nav pieejama konkrēta informācija par nepieciešamajām finansēm iecerēto projektu izpildei, tiek norādīts potenciālais laika periods Attīstības programmas darbības laikā, jo investīciju plānu ir iespējams grozīt
----	----------------------	--	---

	-izmantojot Cēsu sv. Jāņa baznīcas un Vidzemes koncertzāles "Cēsis" potenciālu; -apmeklēt Cēsu un tās apkārtnes vēsturiskās vietas, dabas objektus, izstrādājot speciālus maršrutus; -partnerībā ar topošo Cēsu zinātnes un mākslas telpu vecajā brūzī paplašināt piedāvāto tematisko ekskursiju iespējas; 4.Varbūt ņemt vērā un ierīkot Cēsīs alus SPA pēc "Purkmistr" mazajā alus darītavā Pilzenē pieredzes; 5.Esmu pārliecināts, ka ēdināšanas firmu potenciāls mums ir pietiekams; 6.Iespējams, ka pienāksies nopietni domāt par jaunas viesnīcas celtniecību (ierīkošanu, modernizāciju) un tas būtu iespējams arī partnerībā ar privāto kapitālu. PIELIKUMS 1.Cēsu novada ilgtspējas attīstības stratēģijā 2021.-2035.gadiem ir uzsvērtā doma, ka Cēsis attīstīsies kā kultūras un tūrisma centrs, bet Valmiera kā izglītības, ražošanas un inovāciju centrs. Kā tad tā? Vai tad Cēsu potenciāls izglītības, ražošanas un inovāciju jomā paliek līdzšinējā attīstības līmenī? Taču nē, jo arī Cēsu novadā ir gan izglītības un zinātnes attīstības iespējas, par ko runāts arī attīstības programmā. Un ražošanas attīstība taču ir visas saimnieciskās dzīves pamatu pamats. 2.Kāpēc novada attīstības programmā nav pieminēti uzņēmumi ar ārvalstu kapitālu? Piemēram, nekur nav redzama AS Cēsu alus, kurš ir lielākais nodokļu maksātājs Vidzemes reģionā. 3.Vajadzētu uzsvērt arī citu pievienoto novadam teritoriju līdzšinējās aktivitātes tirgū, piemēram, par radītajām preču zīmēm/zīmoliem. Neaizmirst kaut vai Piebalgas novadu ar slaveno Ķenča cepurītes zīmolu. Apvienojot bijušā Cēsu rajona teritorijā esošos	vairākas reizes gadā, līdz ar to, kad ir pieejams kāds no fondu finansējumiem, tiek konkretizēts investīciju plāns par attiecīgo projektu vai tiek papildināts ar pavisam jauniem projektiem.
--	--	--

		pagastus, nedrīkst zaudēt šo novadu izstrādātos pašapziņas celšanas elementus un iekļaut tos kā līdzvērtīgus, teiksim zīmolam, “Radīts Cēsīs”. 4.Plānā jāparedz konkrētas ikgadējas iespējas ieguldīt līdzekļus privāto vecpilsētas vēsturisko ēku fasāžu atjaunošanā kopā ar privāto kapitālu. 5.Tūrisma attīstībai tagadējā Cēsu novadā ir milzīgs potenciāls un tā attīstībai būtu jāveltī sevišķa uzmanība. Jau kopš pagājušā gadsimta 90-gadiem tiek domāts par tūristu grupu piesaisti Cēsīm un dažādo tūrisma maršrutu organizēšanu no Cēsīm uz dažādiem novada tūrisma objektiem ar nakšņošanu Cēsīs, Priekuļos un iespējams arī vēl kādā no apkārtnē esošajiem viesu namiem. Tūristu grupu piesaiste galvenokārt ir organizatoriskais darbs. Atcerēsimies kaut vai uzņēmēja A.Rasmusena organizēto tūristu grupu braucienus no Dānijas pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados ar apmešanos Cēsu viesnīcā. Gandrīz pilnas dienas apmeklējums tika īstenots pat tādā šķietami necilā vietā, kā Raunas pagasts ar apskati: Raunas pilsdrupas, Tanīskalns, Raunas Staburags, Raunas baznīca un maizes ceptuve Rozēs. Šķiet, arī tūristu grupas pusdienas reizēm tika plānotas Raunā. Tātad programmā būtu jāparedz iespējas: ·Tūristu grupu organizēšana ar nakšņošanu Cēsīs, Cēsu pievārtē ·Tūrisma maršrutu izstrāde Cēsis-Cēsu novads, ietverot arī kaimiņnovadus (Valmieras, Madonas, Smiltenes, Siguldas) tūrisma objektus ·Ja nepieciešams, arī jaunas viesnīcas celtniecība Cēsīs(ar privāto vai partnerībā ar privāto kapitālu) ·Vakara un nakts dzīves plānošana un organizācija Cēsīs; 6.Pārskatot Infrastruktūras uzlabošanas un teritorijas labiekārtošanas projektus, kuros tiks ieguldīti 13908000 eiro,	
--	--	---	--

		pārsteidz, ka lielākais vairums projektu tiks īstenoti laikā no 2022 līdz 2027 gadam, norādot konkrētu to izpildes laiku . Vai tad mūsu potenciāls ir tik liels, lai tos izpildītu, teiksim vienā-divos gados vienlaicīgi?	
3.	Attīstības programma, Ilgtspējīga attīstības stratēģija	1. Reaģēt man lika 22.lapa par Kultūrvēsturiski nozīmīgām teritorijām. Nepiekrītu tūrisma piesaistes areālam. Tam ir jābūt daudz, daudz plašākam, nevis tikai ap Līgatni un Cēsīm. Vispār jeb kam, kas saistīts ar lokālo novada vai citu personu pārvietošanos tūrismā, ir jābūt attīstītam visā novadā un jebkur! Cēsīm vispār šobrīd būtu jāpiebremzē un novadam jāstrādā uz visu, kas ir ārpus Cēsīm – jo tālāk no pilsētas, jo labāk. Radiet labu piedāvājumu un būs pieprasījums - mana atziņa no ilgiem darba gadiem, manuprāt, labākajā tūrisma nozares uzņēmumā Baltijā. 2. Lai arī esmu no Cēsīm, ļoti nesmuks teksts ir 12.lapā par to, cik ļoti Cēsis nozīmīgas. Manuprāt, tūristi daudz vairāk mīl Līgatni un lokālie pasākumi Cēsīs vispār nav, tādi, kādus regulāri var baudīt Raunā, Vecpiebalgā, Stalbē, Straupē, Raiskumā utt., un tā ir auditorija, kurai arī ir jārada saturs un kuri tieši to meklē ārpus lielajām vietām. Arī dabas tūrisms daudz aktīvāks ir ārpus Cēsīm - Lodē, Ieriķos, gar Amatu, utt. Cēsis lai darbojas privātais sektors, kas jau tagad veiksmīgi zina, kā tūristus piesaistīt, bet pašām Cēsīm ir laiks sakārtot esošo, piemēram, pils ekspozīcija ir novecojusi, nav pietiekami interaktīva, kaut vai salīdzinot ar Igaunijas Nacionālo muzeju, koncertzāle ir nekāda, tukša, šaurai auditorijai domāta. Kopumā šī stratēģija atgādina rajonu laikus, kad tūrismā tika izcelti tikai lielie objekti, bet es biju ļoti apmierināta ar mazo novadu laiku tieši tūrisma jomā, jo dzima unikālas vietas, unikāli maršruti, idejas utt. To ir jā saglabā, jo cilvēkus interesē ne tikai 10.reizi apmeklēt Cēsu pili, bet arī katru reizi piedzīvot ko jaunu jaunā vietā, kur viņš nav bijis, un tas ir jāakcentē stratēģijā. Tieši tas ir veids, kā mazināt tūrisma sezonālātes ietekmi.	1. Ņemts vērā. 2. Ņemts vērā, precizēts "Cēsis" un "Cēsu novads" lietojums tekstā. 3. Sniegts skaidrojums, ka līdzšinējais aplikācijas nosaukums ir bijis "Cēsis 8911", šobrīd aplikācijas nosaukums - "Cēsu novads". Aplikācija tiek pilnveidota, lai uzlabotu atgriezeniskās saiknes veidošanu ar novada iedzīvotājiem - ir pieejami pašvaldības paziņojumi iedzīvotājiem, e-pakalpojumi, aptaujas un iespēja iesniegt ziņojumus no iedzīvotāju puses. Paralēli izveidotajai aplikācijai ir pieejams pašvaldības diennakts kontakttālrunis - 8911, lai ziņotu par konstatētajām problēmām novadā.

		3. Cēsis 8911? Kāpēc tieši šis nosaukums un kāpēc tieši aplikācija? Runa ir par Cēsu novadu nevis Cēsīm, un tas jāatspoguļo komunikācijā! Aplikācija turklāt un nav un nebūs visiem pieejams rīks. Un tiešām aplikācija tikai apsaimniekošanas problēmām? Par citiem jautājumiem iedzīvotāju iesaisti nevajag?	
4.	Attīstības programma	Cēsu novada Dome 2020.gada 10.decembrī pieņēma lēmumu Nr.363 „Par jaunizveidojamā Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021. – 2035.gadam izstrādes uzsākšanu” un Nr.364 „Par jaunizveidojamā Cēsu novada attīstības programmas 2021. – 2027.gadam izstrādes uzsākšanu”. Šobrīd sabiedriskai apspriešanai nodota dokumentu 1.redakcija. Priekšlikumu iesniegšanas termiņš 2021.gada 10.decembris. Iepazīstoties ar apspriešanai nodotiem dokumentiem, radās viedoklis un priekšlikumi. Un proti : Teritorijas attīstības plānošanas likuma 22.pants nosaka : (1) Vietējās pašvaldības attīstības programmu izstrādā saskaņā ar vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, izvērtējot nacionālā un reģionālā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, kā arī blakus esošo vietējo pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentus. (2) Vietējās pašvaldības attīstības programmā ietver pašreizējās situācijas analīzi, tendences un prognozes, kā arī informāciju par attīstības programmas izstrādes procesu un nosaka vidēja termiņa prioritātes, rīcības un investīciju plānu, attīstības programmas īstenošanai nepieciešamo resursu apjomu un attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtību. (21) Vietējās pašvaldības attīstības programmas investīciju plānā iekļauj attīstības projektus, kuru ieviešanas izmaksas ir 50 000 euro vai vairāk. Investīciju plānā iekļauj arī tādus attīstības projektus, kuru	1. Sniegts skaidrojams, ka pamatojoties, uz 2014.gada 14.oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem", atbalstām priekšlikumu Cēsu novada attīstības programmas 2021. – 2027. gadam investīciju plānā iekļaut attīstības projektus, kuru ieviešanas izmaksas ir 50 000 eur vai vairāk. 2. Netiek ņemts vērā, šobrīd visām projektu idejām nav iespējams precīzi formulēt īstenošanas vietu un attiecīgi nosaukumus, kamēr Eiropas struktūrfondu programmu Ministru kabineta noteikumi vēl ir tikai izstrādēs procesā, tomēr ir svarīgi norādīt Attīstības dokumentos plānotos projektus, tādējādi akcentējot problēmas un paredzēt to risinājumus vidēja termiņa plānošanas periodā. Minētā valsts nozīmes autoceļu attīstība un rekonstrukcija ir nozīmīga Cēsu novada teritorijas attīstībā, kam pašvaldība nemitīgi seko līdzī un rosina “Latvijas Valsts ceļus” plānot un paredzēt minēto valsts autoceļu pārbūves un rekonstrukcijas. 3. Ņemts vērā, investīciju plānā VTP 1 “Augstas pievienotās vērtības ekonomika balstīta uz vietējo resursu un intelektuālā potenciāla izmantošanu” uzdevumam U 1.5.1 “Nodrošināt infrastruktūru uzņēmējiem” iekļautas projekta idejas: “Jauna dzelzceļa pārvada būvniecība Ata Kronvalda ielā”, “Ata Kronvalda

	plānots īstenot vairākām pašvaldībām kopīgi, ja kopējās projekta izmaksas ir 50 000 euro vai vairāk. (22) Vietējā pašvaldība ikgadējā pārskatā iekļauj informāciju par tās veiktajiem ieguldījumiem šā panta 2.1 daļā minēto attīstības projektu ieviešanā. Ir izstrādāti arī VARAM Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī. Atbilstoši terminoloģijai projekts ir darbs, pasākums vai darbu un pasākumu kopums, kuram ir noteikts sākums un beigas. Projektam ir mērķi, ko, beidzoties tam, ir jāsasniedz. Vistuvāk Investīciju plāna satura būtībai ir projekti, kas Investīciju plānā minēti no 62. līdz 72. lpp., bet tomēr arī šeit ir nepieciešama informācija par atbilstību mērķiem, prioritāšu noteikšana. Nepieciešams pārskatīt Investīciju plānu un tajā iekļaut tiki aktivitātes, kuras atbilst projekta jēdzienam (it īpaši no 49. līdz 61. lpp.). Investīciju plānā nevajadzētu iekļaut vairākas tajā minētās aktivitātes, piemēram. • Novada ielu un apdzīvoto zonu apgaismojuma nodrošināšana; • Pašvaldības materiāltehniskās bāzes pilnveidošana teritorijas apsaimniekošanas nodrošināšanai; • Izglītības iestāžu materiāli tehniskās bāzes modernizācija; • Pirmsskolas grupu/pamata izglītības iestāžu kvalitātes un pieejamības uzlabošana; • Pasākumi Cēsu novada pašvaldības iedzīvotāju veselības veicināšanai un slimību profilaksei; • Sporta klubu attīstība visā novadā; • Pansionātu izveide Cēsu novadā; • Atbalsts ģimenēm ar bērniem; • Sociālo inovāciju ieviešana novadā; • Dzelzceļa līnijas Ieriķi-Gulbene teritorijas uzturēšana; • Mežaudžu atjaunošana; • Pasākumu kopums par atkritumu apsaimniekošanu; • u.c.	ielas izbūve līdz Rīgas ielai” un “Ata Kronvalda ielas pārbūve no dzelzceļa pārbrauktuves līdz Jāņa Poruka ielai”. 4. Ņemts vērā un sniegts skaidrojums - investīciju plānā tiek paredzēts projekts par tilta būvniecību pār Gauju Līgatnē un šī projekta ietvaros tiks paredzēts izvērtēt tranzītam paredzētās slodzes un tā nokļūšanu līdz valsts autoceļam A2. 5. Sniegts skaidrojums - investīciju plānā ir iekļauta projekta ideja “Apkures pārvades infrastruktūras atjaunošana un energoefektivitātes uzlabošana”, kas paredz finansējumu katlu mājām. Papildus domē ir apstiprināts “Cēsu novada centralizētās siltumapgādes koncepcijas plāns 2020.-2030. gadam”, kas paredz optimizēt centralizēto siltumapgādes sistēmu: veikt tīklu paplašināšanu un rekonstrukciju, siltuma un elektroenerģijas ražošanas tehnoloģiju, kas izmanto fosilos energoresursus pāreju uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu, kā arī atbalstīt “Zaļo enerģiju”, alternatīvos energoapgādes veidus un videi draudzīgu tehnoloģiju un standartu attīstību, vietējo atjaunojamo energoresursu izmantošanu, samazināt atkarību no fosilajiem energoresursiem. 6. Ņemts vērā, investīciju plānā VTP 2 “Veselīgas, sociāli atbildīgas, izglītotas sabiedrības un kvalitatīvas dzīves vides veidošana” uzdevumam U2.1.1. “Labiekārtota publiskā telpa” iekļauta projekta ideja “Dabas takas Cēsis-Ninieris-Jāņmuiža – Liepa izveide”. 7. Sniegts skaidrojums, ka pie jauniem tūrisma objektiem vai projektiem, kur paredzēta apmeklētāju plūsma, autostāvvietas tiek paredzētas.
--	---	--

	Minētās idejas iestrādājamas Rīcības plānā kā vajadzīgs un nepieciešamas bezgalīgs darbs! Bez tam - Investīciju plānā vai plānošanas dokumentos visiem to lasītājiem ir jāprot pateikt (neskatoties uz metodiku), ka novada teritorijas attīstībai vitāli svarīgi ir sekojošas valsts infrastruktūras attīstība novadā: • Autoceļa P3 rekonstrukcija Garkalane-Alaukstis; • Autoceļa V127 attīstība un Tilts par Gauju Līgatnē; • Autoceļa V299 Taurene-Abrupe (uz Zosēniem), V304 (caur Melnbāržiem) rekonstrukcija. • u.c. Tai pat laikā, ja dome lems saglabāt esošo dokumentu saturu principu, rosinām papildināt investīciju plānu ar sekojošo : VTP 1 augstas pievienotās vērtības ekonomika balstīta uz vietējo resursu un intelektuālā potenciāla izmantošanu U 1.5.1 Nodrošināt infrastruktūru uzņēmējiem: 1. Jauna dzelzceļa pārvada būvniecība Ata Kronvalda ielā. Ata Kronvalda ielas izbūve līdz Rīgas ielai un pārbūve no dzelzceļa pārbrauktuves līdz Jāņa Poruka ielai (sadalot projektu būvniecības kārtās); 2. Investīciju plānā tiek paredzētas investīcijas tilta būvniecībai pār Gauju Līgatnē (esošās pārceltuves vietā). Rosinām izskatīt tilta būvniecības nepieciešamību saistībā ar transporta kustības atvieglošanu, kas būtiski ietekmētu novada pārvadājumu izmaksu un CO2 izmešu samazinājumu. Tas ir, šajās izmaksās jāparedz autoceļa Straupe- Līgatnes pārceltuve pārbūve ievērtējot tranzītam paredzētās ceļa slodzes, kā arī jāatrisina tranzīta satiksmes nokļūšana līdz valsts autoceļam A2. UJ 1.5.2. Palielināt efektivitāti resursu patēriņā 1. Investīciju plāns paredz apkures pārvadu atjaunošanu vai pārbūvi, taču nekas nav minēts par apkures ražošanas objektu pārbūvi vai	8. Sniegts skaidrojums, ka sabiedrisko tualetu būvniecība novadā ir iekļauta investīciju plānā kā projekta ideja "Publiskas WC izbūve Cēsīs, esošo remonts " (77.lpp). 9. Ņemts vērā priekšlikums par pašvaldībai piederošo lauksaimniecības zemju un mežaudžu apsaimniekošanu. Papildus vēršos uzmanību, ka investīciju plānā iekļauta projekta ideja "Nekopto teritoriju sakopšana" (Nr.51, 78.lpp), kura paredz minēto aktivitāšu īstenošanu. 10. Daļēji ņemts vērā, projekta ideja "Auciema - Raiskuma esera slūžu pārbūve" tiek paredzēta kā viena no aktivitātēm projekta idejai "Hidrotehnisko būvju apsekošana un pārbūve", kas iekļauta investīciju plānā. 11. Sniegts skaidrojums, ka Cēsu novada teritorijā jau tagad tiek piedāvāti dažādi ar psihoemocionālo veselību saistīti pakalpojumi (galvenokārt novada sociālā dienesta pakalpojumi), kā arī ir pieejami sertificētu psihologu pakalpojumi. Skolās psihoemocionālās veselības uzturēšanai dažādās vecuma grupās (bērniem, jauniešiem, vecākiem ar bērniem) ir atbalsta personāls: psihologs, sociālais pedagogs, medmāsa, to daļēji nodrošina arī klases audzinātājs. Šie pakalpojumi tiks nodrošināti arī turpmāk. 12. Sniegts skaidrojums, ka viedie ciemi ir lauku kopienas, kas pielieto jaunus un inovatīvus risinājumus, lai veicinātu spēju pastāvēt, kas balstīta uz vietējām vērtībām un tradīcijām. Skujene, kas saņēmusi atpazīstamības zīmi "vieds ciems" ir viens no 12 ciemiem Latvijā, kas šobrīd īsteno viedā ciema būtību. Vienlaikus viedais ciems nozīmē nemitīgu kopienas darbu, lai savu dzīvesvietu padarītu labāku, ērtāku un patīkamāku. Projekts "Viedo ciemu attīstība" paredz jaunu viedo ciemu attīstību un esošās Skujenes viedā ciema tālāko attīstību.
--	--	---

	atjaunošanu. Rosinām paredzēt finansējumu katlu māju pārbūves nepieciešamībai; 2. Inovatīvu apkures risinājumu ieviešana, piemēram, saules kolektoru izbūve vasarā nepieciešama karstā ūdens sagatavošanai. VTP 2 Veselīgas sociāli atbildīgas izglītotas sabiedrības un kvalitatīvas dzīves vides veidošana U 2.1. Labiekārtota publiskā telpa: 1. Dabas takas Cēsis-Ninieris-Jāņmuiža – Liepa izveide. Darbu apjomos jāparedz Velo un gājēju ceļa izbūve, Niniera ezera krastu labiekārtošana, piekļuve pie esošajiem dabas objektiem Gaujas krastos; 2. Stāvlaukumu izbūve pie tūrisma objektiem; 3. Sabiedrisko tualetu būvniecība Cēsu novadā; VTP 4 Klimata pārmaiņām pielāgotas vides veidošana U 4.2.2. Veicināt un uzturēt bioloģisko daudzveidību 1. Pašvaldībai piederošo lauksaimniecības zemju un mežaudžu pienācīga apsaimniekošana. Tas ir kvalitatīva mežaudžu atjaunošana, meliorācijas izbūve vai pārbūve, lauksaimniecības zemju krūmu apauguma likvidēšana; 2. Auciema - Raiskuma esera slūžu pārbūve. Tāpat vēl nelieli ierosinājumi, ko mūsuprāt vajadzētu iekļaut, papildināt: 1. Iedzīvotājiem pieejamas psihologa un krīzes vadītāja konsultācijas visā novada teritorijā; 2. Investīciju plāna paredzēta investīcija “Viedo ciemu attīstība”, kur paskaidrojumā minēts: Jaunu viedo ciemu izveide un Skujenes ciema attīstība. Kas jāsaprot ar šo investīciju pozīciju? 3. Investīciju plāna paredzēta investīcija “Pašvaldības ielu un grants ceļu seguma uzlabošana”. Šai pozīcijai atvēlēti 120 000 000. Tie ir ievērojami naudas līdzekļi, kas paredzēti ielām un ceļiem ar grants segumu. Rosinām paredzēt nevis grants segas atjaunošanu, bet gan ielas un ceļu ar grants segumu pārbūvi uz melno ceļa segu;	13. Sniegts skaidrojums, ka investīciju plānā iekļautā investīcija “Pašvaldības ielu un grants ceļu seguma uzlabošana” 120 milj. apmērā ietver novada nozīmes autoceļu segumu atjaunošanu aptuveni 100 km garumā ar dubultās virsmas apstrādi. Visām Cēsu pilsētā esošajām grants ielām, kuras ir plānots pārbūvēt, tiek paredzēta divkārtu virsmas apstrāde vai asfaltbetona segums. Vēršam uzmanību, ka Cēsu pilsētā lielākās investīcijas paredzētas tieši ielām ar cieto un melno segumu. 14. Sniegts skaidrojums, ka pašvaldība nav tiesīga veikt daudzstāvu māju stāvvietu, kas atrodas privātā īpašumā, izbūves vai pārbūves darbus, taču katru gadu ir pieejams pašvaldības līdzfinansējums daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām piesaistīto zemesgabalu labiekārtošanai, tai skaitā stāvvietu izbūvei. 15. Ņemts vērā, investīciju plānā iekļauta projekta ideja “Slēpošanas sporta infrastruktūras attīstībai Cēsu novadā – biatlona trasē”. 16. Ņemts vērā, investīciju plānā iekļauta projekta ideja slēpošanas infrastruktūras attīstībai Vecpiebalgā, izbūvējot asfaltētu celiņu no Vecpiebalgas līdz Inešiem, kas būtu izmantojams gan ziemas, gan vasaras sezonas sporta aktivitātēm. 17. Sniegts skaidrojums, ka investīciju un rīcības plānā tiks iekļauta projekta ideja “Sporta infrastruktūras attīstība visā novada teritorijā”, kas paredz atjaunot un izveidot sporta laukumus un citu infrastruktūru.
--	---	---

		4. Nav paredzētas investīcijas ielām un ceļiem ar cieto un melno segu. 5. Daudzstāvu māju stāvlaukumu izbūve, seguma atjaunošana, kā arī mantu glabātuvju izbūve. 6. Slēpošanas sporta infrastruktūras attīstībai Cēsu novadā – biatlona trasē : a) izbūvēt stāvlaukumu; b) slēpošanas trašu attīstība; c) mežaudzes kopšana; d) slēpošanas infrastruktūras attīstība Vecpiebalgā (izbūvējot asfaltētu velo celiņu no Vecpiebalgas līdz Inešiem (treniņu procesa nodrošināšanai vasaras periodā).	
5.	Ilgtspējīga attīstības stratēģija	Iepazīnos ar izstrādāto dokumentu “Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021-2035. Kopumā to atbalstu, taču sadaļās “Ūdens objekti” un “Prioritāri attīstāmās teritorijas” man ir atsevišķas iebildes. Pieļauju, ka projekta izstrādātāji ir nedaudz sajaukuši publisko un privāto ūdeņu jēdzienus. Ūdensobjekta īpašuma veidu nosaka Civillikums nevis tas, kas un kā ūdeņus izmanto. Arī termina “zivsaimniecība”, lietošana, manuprāt, nav vietā. Tas vairāk attiecas uz zivju mākslīgu pavairošanu, audzēšanu dīķos vai zivju audzētavās. Piemērotāk būtu lietot “makšķerēšana un pašpatēriņa zveja”, kas vairāk ir saistīta ar tūrismu un brīvā laika pavadīšanu pie ūdens objektiem. Manis iesniegtās izmaiņas “Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021-2035” plānā balstītas uz to, ka: 1. Cēsu novada teritorijā atrodas ne mazāk kā 170 ezeri (platība lielāka kā 1 ha). No tiem: tikai 9 ir publiskie ezeri (Alauksta, Āraišu, Ineša, Juvera, Mazuma, Ratnieku, Riebiņa, Taurenas, Ungura), no kuriem tikai četri ir novada valdījumā (pasvītrotie). Pārējie, saskaņā ar “Zemes pārvaldības likumu” (15. panta 1., 2. daļa) ir Dabas aizsardzības pārvaldes valdījumā.	Nemts vērā, veikti redakcionāli labojumi Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas sadaļās “Ūdens objekti” un “Prioritāri attīstāmās teritorijas” un Attīstības programmā ir veikti precizējumi, atbilstoši norādītajam par ūdenstilpju īpašumtiesībām un citu terminu lietošanu, lai nodrošinātu viennozīmīgu informācijas iekļaušanu attīstības dokumentos un sekmētu ūdens objektu un ūdenstilpju stāvokļa uzlabošanu un turpmāku attīstību neatkarīgi no to īpašumtiesībām.

	• tikai 12 ir ezeri, kuros zvejas tiesības pieder valstij (Auciema, Arāja, Bānūža, Lielā Bauža, Mazā Bauža, Nedža, Raiskuma, Ruckas, Sāruma, Nedža, Tauna, Zobola). Šie ezeri saskaņā ar Civillikuma 1102. pantu arī ir privāti. • Privāti ir arī pārējie aptuveni 150 ezeri, kuros saskaņā ar “Zvejniecības likuma” 5. panta 4. daļā noteikto, pašvaldība organizē un pārzina zvejas tiesību izmantošanu. Starp šiem ezeriem daudzi ir tādi, kas nepieder vienam īpašniekam, - ir koplietošanas ezeri. 2. Cēsu novada teritorijā saskaņā ar Civillikuma 1. pielikumu, publiskās upes ir tikai 2 (Gauja, posmā no Cēsu novada robežas ar Valmieras novadu līdz robežai ar Siguldas novadu) un Brasla (posmā no hidroelektrostacijas aizsprosta līdz ietekai Gaujā). Gaujas, kā arī Braslas augštece un pārējās Cēsu novada teritorijā atrodošās upes ir privātas (Civillikuma 1102. pants). • Uz Cēsu novada teritorijā esošajām 7 upēm (Amatas, Braslas, Gaujas, Lenčupes, Mergupes, Nediēnes, Orisāres) ir uzceltas un darbojas 9 mazās hidroelektrostacijas, kas būtiski ietekmē upju hidroloģisko režīmu. Sadaļā “ŪDENS OBJEKTI”. Ūdens objektu turpmāka izmantošanas galvenā prioritāte ir dabas videi draudzīgas ar dabas, aktīvo un ģimeņu tūrismu un atpūtu saistītas aktivitātes un saimnieciskā darbība, uzņēmējdarbības vides attīstība, zivsaimniecība, (manuprāt vārda “zivsaimniecība” vietā jālieto makšķerēšana un pašpatēriņa zveja) tūrisma un atpūtas infrastruktūras attīstība. VADLĪNIJAS * Jāveicina un jāattīsta brīva publisko ūdens objektu pieejamība, ūdenstūrisma infrastruktūra (maršrutu attīstība pa Gauju), kā arī teritoriju turpmāka labiekārtošana. jēdzienā jāietver brīva piekļuve tauvas joslai ne tikai publiskajiem, bet arī privātajiem ūdens objektiem utt.	
--	---	--

		* Izstrādāt vienotus novada publisko ūdens objektu aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus, kas nosaka racionālu ūdens resursu izmantošanu un aizsardzību, lai mazinātu ietekmi uz ūdens ekoloģisko stāvokli un paredzētu kārtību kādā lietojami publiskie ūdeņi (motorizēto transporta līdzekļu izmantošana, zivsaimniecība u.c.). Arī šeit neder termins “zivsaimniecība”, jo uzskatu, ka Cēsu novada publiskos ūdeņus nedrīkst nodot rūpnieciskai zivju audzēšanai. Labāk būtu “makšķerēšana un pašpatēriņa zveja”. * Uzlabots vides stāvoklis publiskajās ūdenstilpnēs, tiek samazināts piesārņojuma un barības vielu transports no lauksaimniecības un mežu teritorijām. Vides stāvokļa uzlabojums nepieciešams visās ūdenstilpnēs, tā nodrošināšanai jāietver arī mazo HES darbības kontrole. * Turpināt zivju resursa atjaunošanu novada publiskajos ūdeņos, piemēram, Alauksta, Ineša, Juvera un Taurenas ezerā. Cēsu novada valdījumā ir tikai 4 publiskie ezeri (Juveris, Mazums, Riebiņš, Taurenas), kuros ar novada domes lēmumu var papildināt zivju resursu. Pārējos, zivju resursu papildināšanai nepieciešama Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja. Sadaļā “Prioritāri attīstāmās teritorijas”. Sekmēt publisko upju un ezeru pieejamību atpūtas un tūrisma mērķiem, papildus veicinot brīvas pārvietošanās iespējas gar ūdens objektiem. Šāds formulējums nozīmētu, ka bez deviņiem publiskajiem ezeriem, rūpēsimies tikai par Gaujas un Braslas upju posmiem, kuros tās ir publiskās upes. Iespējams, ka nelietojot vārdu “publisko”, jautājums tiek atrisināts.	
6.	Attīstības programma, Ilgtspējīga	Izskatot dokumentus, sniedzam šādus priekšlikumus: 1. Rosinām īpaši lauku kopienās paredzēt lielāku finansējumu jaunatnes projektiem un NVO projektiem.	1. Sniegts skaidrojums, priekšlikumi par projektu finansējuma piešķiršanu NVO un jauniešu iniciatīvām ir ietverti Attīstības programmas Investīciju plānā un

attīstības stratēģija	2. Rosinām izskatīt iespēju deleģēt darbu ar jaunatni, kultūras norišu organizēšanas funkciju deleģēšanu Nītaurē NVO sektoram. Biedrība "Nītaureņi" labprāt izvērtētu iespējas. 3. Rosinām stratēģijā iekļaut NVO līdzfinansējuma/priekšfinansējuma atbalsta programmu, kas palīdzētu un motivētu NVO piesaistīt novada kopienām finanšu līdzekļus ar projektu starpniecību. Biedrības "Nītaureņi" pieredze rāda, ka pašvaldībai piešķirot 1000 eiro, mums ir bijusi kapacitāte piesaistīt no 7 līdz par 12 tūkstošiem eiro viena gada laikā. 4. Rosinām izstrādāt labiekārtošanas plānu Nītaurei, uzstādot publiskos soliņus un āra galdus publiskās vietās, nodrošinot apgaismojumu skolas teritorijā, Nītaures hokeja laukuma teritorijā, Nītaures estrādes teritorijā un centra dzīvojamo māju ielās. 5. Rosinām stiprināt ikdienas līdzdalības procesus, nodrošinot pieejamas, atklātas un iesaistošas domes sēdes un iespēju robežās arī komiteju sēdes. Tematiskos jautājumos rosinām izsūtīt informāciju NVO, uzņēmējiem u.c. sabiedrības grupām. 6. Rosinām veidot konsultatīvās padomes vai rast cita veida mehānismus, kā regulāri domes vadība uzklausa NVO, jauniešus, aktīvos iedzīvotājus par idejām un ierosinājumiem. 7. Rosinām iekļaut rīcības plānā ikgadēju "Jauniešu iniciatīvu konkursu" un "Jauno uzņēmēju konkursu", paredzot tam finansējumu. Kā rāda piemēri Latvijā, tad 1000-3000 eiro uzņēmējdarbības konkursiem jauniešiem ir ļāvuši piesaistīt daudz lielākas investīcijas un izveidot uzņēmumus, kas dažu gadu laikā izaug līdz vairākiem darbiniekiem un simtos tūkstošu lielu apgrozījumu (Lielvārdes, Ķekavas piemēri). 8. Rosinām stratēģijā paredzēt atsevišķas nodaļas darbu ar jaunatni attīstībai un pilsoniskās sabiedrības (NVO) attīstībai turpmāko gadu laikā. 9. Rosinām līdzsvarot novada attīstību un atvēlēt kādu investīciju projektu arī Nītaurei un Nītaures pagastam. 10. Rosinām stratēģijā iekļaut ilgtermiņa aktivitātes, sekmējot P3 autoceļa Garkalne—Alauksts sakārtošanu un asfaltēšanu. Rosinām	finansējums šiem konkursiem tiks piešķirts, sagatavojot ikgadējo Cēsu novada pašvaldības budžetu. 2. Sniegts skaidrojums, ka ar kultūras procesu koordinēšanu Cēsu pilsētā un novadā nodarbojas Cēsu Kultūras centrs, kas pašlaik izvērtē esošo situāciju novadā, lai rastu optimālu risinājumu efektīvai un kvalitatīvai kultūras procesu norisei visā novada teritorijā. Cēsu Kultūras centrs arī koordinē kultūras mantojuma saglabāšanu un kultūrvides attīstību, un šīm aktivitātēm ikgadējos projektu konkursu ietvaros ir paredzēts finansējums Cēsu novada budžetā. 3. Ņemts vērā un sniegts skaidrojums, ka Amatas apvienības pārvalde ir papildinājusi Investīciju plānu, ietverot vairākus investīciju projektus Nītaures pagastā. Vienlaikus norādām, ka Cēsu novadā ir pieejami vairāki atbalsta mehānismi daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšanai un šo māju piesaistīto zemesgabalu labiekārtošanai, ko var īstenot daudzdzīvokļu māju dzīvokļu īpašnieki un tos pārstāvošās apsaimniekošanas organizācijas. 4. Sniegts skaidrojums - līdz šim Cēsu novada pašvaldībā ir piešķirtas naudas balvas izglītojamiem par izciliem sasniegumiem olimpiādēs un zinātniski pētnieciskajos darbos. 5. Sniegts skaidrojums, Cēsu novada pašvaldības darbs ar jaunatni, tai skaitā brīvprātīgā darba veicināšana ir ietverta attīstības dokumentos, balstoties uz jau esošo pieredzi un uzsāktajām iniciatīvām, kā piemēram, brīvprātīgā darba sistēma Cēsu novadā "Zelta briedis". Plašāka informācija par Cēsu novada iniciatīvām jaunatnes un brīvprātīgā darba jomā ir pieejama Cēsu novada mājas lapas sadaļā "Izglītība".
-----------------------	---	---

		pašvaldību veidot iedzīvotāju, uzņēmēju un domes darba grupu, izstrādājot plānu interešu aizstāvības aktivitātēm par ceļa iekļaušanu valsts ceļu attīstības programmās. 11. Rosinām veidot atbalsta mehānismu novada un kopienu gidiem un aktīvistiem, kas sekmē pagastu un pilsētu kultūrvidi, tūrisma attīstību, saglabājot kultūrvēsturisko mantojumu nākamajām paaudzēm. 12. Rosinām veidot pašvaldības stipendiju programmu vidusskolas vecuma jauniešiem skolās. 13. Rosinām veidot un attīstīt novada brīvprātīgā darba programmu, veicinot novada iedzīvotāju iesaistīties brīvprātīgajā darbā novada labā.	6. Sniegts skaidrojums - Cēsu novada pašvaldība ar sabiedrību veido atvērtas un uz sadarbību vērstas attiecības, gan organizējot iedzīvotāju sapulces, gan nodrošinot to, ka domes sēdes ir atklātas un pieejamas tiešsaistē, gan radot citus tiešsaistes risinājumus efektīvākai komunikācijai ar sabiedrību (lietotne "Cēsu novads"). Atvērtas pārvaldības izveide ir ietverta gan Attīstības programmā, gan ieguldījumi atbilstošā IKT infrastruktūrā ir plānoti Attīstības programmas investīciju plānā.
7.	Ilgtspējīga attīstības stratēģija	Dokuments manā uztverē ir deklaratīvs, izstrādāts steigā, tabulas nav numurētas, ir daudz vispārību, nekonsekvences, liekvārdība, žargonismi un nekonkrētība. Lietojot svešvārdus, stratēģija neuzlabosies. Šo dokumentu tik pat labi varētu attiecināt uz jebkuru novadu, kurā ir kāda aizsargājama un īpaša dabas teritorija. 4.lpp. kļūda tabulas gada skaitļos. Saturs saprotams. 5.lpp. visa STRATĒĢIJA tiek formulēta un tad atkal atkārtota un atkārtota... 6.lpp. skaidri minēts, ka novadā ir 2 pilsētas un 21 novads (novados ir ciemi), ka novada centrs ir Cēsis, tomēr tālāk 14. lpp. parādās, ka Cēsis ir reģiona centrs (līdz šim biju pārliecināta, ka reģions ir Vidzeme ar centru Valmierā). Turklāt, parādās, ka pagasti ir nevis pagasti, bet vietējās nozīmes centri (tātad pagasti novadam neko nenožīmē), kur daži pagasti, turpretī, ir nodēvēti par novada nozīmes centriem. Kāpēc jāizdomā lieki apzīmējumi un viss jā sarežģī? Izbrīna paviršā shēma 16.lpp., kurā ceļš P32 Augšlīgatne – Skrīveri parādīts kā reģionālās nozīmes autoceļš un tieši tā pat parādīts ceļš P3 Nītaure – Skujene – Alauksts (?), lai gan P32 ir asfaltēts, bet P3 grants segums. Pa ceļu P32 pārvietojas arī starptautiskais transports un tas savieno Vidzemes un Daugavpils šosejas. Parasti jau ceļus atšķir arī pēc seguma, pat kartēs. Nītaure un Zaube šajā shēmā pat nav minētas.	1. Ņemts vērā, veikti redakcionāli labojumi IAS 4.lpp 2. Netiek ņemts vērā 5.lpp tiek norādīta dokumentu sasaiste ar plānošanas reģiona un nacionāla līmeņa plānošanas dokumentiem. 3. Sniegts skaidrojums, ka Cēsis, kā pilsēta novada kontekstā, ir galvenais novada pakalpojumu piesaistes punkts, tomēr Cēsis reģiona mērogā ir viens no reģiona nozīmes centriem, līdzvērtīgi, kā Smiltene, Limbaži, savukārt Valmiera ir nacionālas nozīmes attīstības centrs (13. lpp. kartogrāfiskajā shēmā nav norādīts atbilstošs apzīmējums). Turpretim novada nozīmes centri ir tās apdzīvotās vietas, kurām ir liela nozīme Cēsu novada iedzīvotāju ikdienas dzīvēs, pakalpojumu saņemšanas piesaistes centri. 4. Sniegts skaidrojums, ka telpiskā perspektīva norāda situāciju, kādu vēlētos redzēt plānošanas perioda beigās, perspektīva neataina tikai šī brīža esošo situāciju. Tāpat šīs nav kartes, šīs ir kartoshēmas, kurās kopumā tiek parādīti galvenie attīstības virzieni visam novadam, netiek detāli attēloti objekti un to kategorijas. 5. Sniegts skaidrojums, ka norādītais ceļš ir valsts autoceļš. Plānots atjaunot 2022. gadā.

	lerosinu, ka būtu nepieciešams noasfaltēt ceļu Mālpils - ar mistisko galapunktu Alauksts, kurš tādējādi atslogotu Vidzemes šoseju, kā arī padarītu vidi pieejamāku. Mistisks nosaukums ir „TERITORIJU TELPISKĀ STRUKTŪRA” – tāad apgūsim 3. dimensiju – gaisa telpu? Var taču vienkārši uzrakstīt „Teritoriju struktūra”. Runājot par ūdens tilpnēm, atkal tiek pieminētas tikai jau bijušā Cēsu novadā esošās ūdens tilpnes, bet Nītaures un Zaubes ūdeņi pat netiek minēti. Līgatnes upe ievilkta shēmā pavirši, Amata, Līgatne sākas Nītaures teritorijā, bet Mergupe vispār nav iezīmēta. Lai gan Nītaure atrodas 2 sateces baseinu teritorijā (Gaujas un Daugavas), kas būtiski ietekmē teritorijas klimatu, salīdzinājumā ar blakus esošām teritorijām. Nevar padarīt ūdeņus ar zivīm bagātus, kamēr to krasti nav attīrīti un zivju dzīvotnes pasargātas no ūdelēm, zivju gārņiem un ūdriem. Jāmin, ka sausajās vasarās ūdri, kas ir Eiropā un Latvijā aizsargājami, izēd no upītēm pēdējo vardi, gliemeži un zivi. Tāad - ir jādomā par ūdru, zivju gārņu un ūdeļu skaita regulēšanu. Vismaz pašvaldības deputātiem jāzina, ka pastāv tādas problēmas. Tūrisma piesaistes un prioritāri attīstāmās teritorijas areāls iezīmēts tikai gar Vidzemes šoseju, pārējo teritoriju nav plānots attīstīt un līdzekļi tiks ieplānoti stratēģijā paredzētām teritorijām. Acīmredzot Nītaure, Zaube un Skujene ir teritorijas bez vēstures, bez ievērojamiem dabas un kultūrvēsturiskiem objektiem un tūrismam piemērotām vietām, tās tiek uzskatītas par teritorijām, kur nav vērts kaut ko attīstīt. Tiek minēts, ka jāatslogo antropogēnā vide. Tad paredziet apgūt šos te 3 pagastus un padariet tos investīcijām pievilcīgus, ieplānojot ceļu asfaltēšanu, dzīvojamā fonda sakārtošanu un jauna dzīvojamā fonda celtniecību, lai tas būtu pievilcīgs jauniem speciālistiem (pedagogi, ārsti utt.), kas te varētu dzīvot, strādāt un radīt jaunus uzņēmumus un darba vietas! Nītaure ar savu novietojumu un pieejamību, būtu lielisks centrs. Ainaviski vērtīga izrādās ir tikai GNP teritorija! Runāts tiek par ainavas veidošanu. Latvijā ainavas nav jāveido, bet tās jāpadara redzamas –	6. Sniegts skaidrojums, ka Dabas teritoriju telpiskā struktūra ir viena no telpām, kas nedefinēta Ministru kabineta noteikumos Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 20.2. punktā. 7. Daļēji ņemts vērā un sniegts skaidrojums, ka kartoshēmā par Dabas teritoriju telpisko struktūru norādīti lielākie ūdens objekti Cēsu novadā. 8. Tiek ņemta vērā sniegtā informācija par zivju resursa atjaunošanu, tomēr minētās darbības ir privātpašnieku pārziņā. 9. Kopumā ņemts vērā ieteikums par Ainaviski vērtīgu un kultūrvēsturiski nozīmīgu teritoriju - kartoshēmā paplašināts tūrisma piesaistes areāls. 10. Sniegts skaidrojums, ka visa novada teritorijā tiek piesaistītas dažādas investīcijas un projektu idejas, lai teritoriju attīstītu pēc iespējas vienmērīgāk, definējot prioritāros attīstības virzienus. Detālāk par realizējamiem uzdevumiem tiek plānots Cēsu novada Attīstības programmā 2021. – 2027. gadam. 11. Sniegts skaidrojums, ka 25. lpp. iekļauti galvenie indikatori pēc kuriem pašvaldība vadīsies, lai izvērtētu stratēģisko mērķu sasniegšanu. 65 gadus vecu un vecāku iedzīvotāju skaits palielināsies, tomēr īpatsvars ir tas, ko būtu jācenšas samazināt. Īpatsvara samazinājums liecinātu par to, ka Cēsu novadā ir palielinājies dzimstības rādītājs, kā arī aizvien vairāk uz dzīvi novadā pārceļas gados jauni cilvēki - jaunās ģimenes, jaunie nozares speciālisti. Iedzīvotāju skaita pieaugums tiks veicināts līdz ar novada dzīves vides pievilcību - sakārtota infrastruktūra, pieejami augstas kvalitātes pakalpojumi, sociālās iespējas, uzņēmējdarbības attīstība u.c. aspekti. 12. Sniegts skaidrojums, ka veidotas 12 tematiskās darba grupas par 12 dažādu nozaru tēmām, lai gūtu nozares
--	--	---

	nocirtisim celmalu krūmus un atklāsies ainavas viena par otru skaistākas, bet krūmus - šķeldā. Ieguvēji būs visi. 25.lpp. tabulā pazuduši iedzīvotāji ar vidējo izglītību, bet 65 un vecāku iedzīvotāju īpatsvars paredzēts, ka samazināsies, kaut Eiropā paredz, ka veco ļaužu skaits pieaugs. Kādā veidā paredzēts panākt iedzīvotāju skaita pieaugumu? Visvairāk SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS IZSTRĀDĒ pārstēdz, ka stratēģijas izstrāde aptvēra 14 jomas, bet beigās ir rezumē: „Gūtas 3 pamatatziņas, kuras tika pieminētas teju ikkatrā darba grupā – sabiedrībai un jomu pārstāvjiem trūkst spēja pašiem definēt savas problēmas un vajadzības, kā arī sniegt plašāku redzējumu par jomas attīstību vietējā un nacionālā mērogā, tai pat laikā pašvaldībai ir nepieciešams nodrošināt vienmērīgu novada attīstību un saglabāt jau esošās labās prakses iestrādnes novadā”. Tad kur ir vaina? Vai tiešām jomu speciālisti, uzņēmēji utt. nemāk definēt savas problēmas? Domāju, ka viņi to māc, tikai nesastop izpratni un pretimnākšanu. Un pašvaldībām būtu jābūt tām, kuras palīdz problēmas darīt zināmas valdībai un kopīgi rast risinājumu. Tiek runāts par sabiedrības līdzdalību, bet tāpēc jau sabiedrība Latvijā ir tik inerta, ka netiek ņemti vērā tās ierosinājumi. Rezultātā daudzi pārceļas uz tām valstīm, kur pretimnākošākas pašvaldības, labvēlīgāki nodokļi un cilvēks, nevis atskaites un birokrātija, ir pirmajā vietā. Beigās jābilst, ka Nītaurē tikšanās ar iedzīvotājiem nenotika un nekas apspriests netika pandēmijas dēļ. Daudzi pat neievēroja „Amatas vēstis”, citu rakstu starpā, ziņojumu, ka notiek Cēsu novada attīstības stratēģijas vērtēšana. Dokumentu vajadzēja izvietot katra pagasta pārvaldē, kur tas būtu izlasāms un izvietot afišas ar informāciju par STRATĒGIJAS pieejamību. Tagad turpināsim dzīvot neziņā, kamēr pašvaldība mūs nostādīs faktu priekšā. Neviens mums nejautāja un nejautās, vai mēs vēlamies pagasta apvienību, vai vēlamies savu pagasta pārvaldes struktūru ar lemt un saimniekot spējīgu cilvēku tā	speciālistu un entuziastu redzējumu par turpmāko nozares attīstību novadā. Šī bija iespēja nozares speciālistiem definēt problēmas pašvaldībai, lai tās tiku risinātas un risinājumi ietverti nākošajā plānošanas periodā. 13. Sniegts skaidrojums, ka ņemot vērā pandēmijas ietekmi uz publisku pasākumu rīkošanu, sabiedriskā apspriešana tika veidota attālinātā formātā, izmantojot tiešsaistes rīkus. Attīstības dokumenti papīra formātā tika izvietoti visās apvienību pārvaldēs, lai tie būtu pieejami ikvienam interesentam.
--	---	---

		vadībā, vai mums ir nākotnes plāni tūrismā un kultūrā, jo mēs taču esam tie, kuri neprot definēt savas problēmas un vajadzības.	
8.	Attīstības programma	1. Cēsu novada Attīstības programmas 2021.-2027.gadam 1.redakcijas 8.lapas pēdējā rindkopā minēts līdzdalības budžets un pašvaldībā pakāpeniski tiek domāts par šāda budžeta izveidi novada iedzīvotāju iniciatīvu atbalstam. Vienlaikus Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijā uz izskatīšanu 2.lasījumā Saeimas plenārsēdē šobrīd tiek gatavots likumprojekts „Pašvaldību likums” (Nr. 976/Lp13), kura 64.panta trešā daļa esošajā redakcijā noteic, ka līdzdalības budžetu iedala pa līdzdalības budžeta plānošanas vienībām (teritorijām), ko nosaka pašvaldības attīstības programmā. Par šo likumprojekta normu, bez priekšlikuma iesniegšanas tiesībām, ir iesniegts viens ierosinājums, kas paredz šo normu papildināt ar teikumu šādā redakcijā: „Līdzdalības budžeta plānošanas vienība (teritorija) var būt visa novada teritorija.” Nemot vērā, ka diskusijas par šo likumprojektā ietverto normu vēl turpināsies, taču indikatīvi noprotams, ka pašvaldībām būs pienākums līdzdalības budžetu iedalīt pa līdzdalības budžeta plānošanas vienībām vai nosakot, ka šī vienība ir visa novada teritorija, nosakot šīs vienības pašvaldības attīstības programmā, aicinu Cēsu novada pašvaldību apsvērt priekšlaicīgi Attīstības programmā 2021.-2027.gadam noteikt līdzdalības budžeta plānošanas vienības. 2. Nevienā no publiskajai apspriešanai nodotajiem dokumentiem nav atrodams tas, kādas ir izplatītākās uzņēmējdarbības nozares un cik tajās ir uzņēmumu jaunā Cēsu novada ietvaros. Papildus jau Attīstības programmā 2021.-2027.gadam ietvertajam par izplatītākajām uzņēmējdarbības formām un uzņēmumiem ar lielāko apgrozījumu 2020.gadā, aicinu papildināt Attīstības programmu 2021.-2027.gadam ar 10 izplatītākajām uzņēmējdarbības nozarēm un uzņēmumu skaitu tajās, atbilstoši NACE kodam.	1. Sniegts skaidrojums, ka Cēsu novada pašvaldības Attīstības programmā 2021.-2027.gadam tiek minēts, ka līdzdalības finansējums tiek sadalīts proporcionāli starp novada teritoriālajām vienībām vai pilsētas apkaimēm, un netiks papildināts ar informāciju par konkrētu sadalījumu teritoriālajām vienībām, kamēr Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija nav nodrošinājusi līdzdalības budžeta ieviešanas regulējumu, kurā būtu noteikts kādām jābūt šīm teritoriālajām vienībām. 2. Nemts vērā, Attīstības programma 2021.-2027.gadam ir papildināta ar 10 izplatītākajām uzņēmējdarbības nozarēm un uzņēmumu skaitu tajās, atbilstoši NACE kodam. 3. Nemts vērā, Attīstības programma 2021.-2027.gadam papildināta ar informāciju par uzņēmēju padomes izveidi, tās mērķiem, uzdevumiem un funkcijām jaunā Cēsu novada ietvaros.

		3. Attīstības programmā 2021.-2027.gadam Investīciju plānā ar Nr.7 minēts investīciju projekts „Jaunizveidotās uzņēmēju padomes aktivitāšu realizēšana”, taču attīstības programmas aprakstošajā daļā nekas par šādas padomes izveidi netiek minēts. Aicinu Attīstības programmu 2021.-2027.gadam papildināt ar daļu, kurā ietverta informācija par uzņēmēju padomes izveidi, tās mērķiem, uzdevumiem un funkcijām jaunā Cēsu novada ietvaros.	
9.	Attīstības programma, Ilgtspējīga attīstības stratēģija	Politiskās partijas Kustība “Par!” Cēsu novada nodaļas biedri ir izskatījuši 1.redakcijas dokumentus “Cēsu novada attīstības programmai 2021. – 2027.gadam” un “Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2021. – 2035.gadam” un sniedz ieteikumus un priekšlikumus, un būs pateicīgi saņemt atgriezenisko informāciju. Novērtējam ilgtermiņa stratēģijas vēstījumu “Vieta iespēju īstenošanai”, kas paver plašas iespējas jaunajam Cēsu novadam augt un attīstīties un visu paaudžu novadniekiem piedāvāt iespējas izaugsmei. Paldies par līdz šim paveikto un izstrādāto. Novērtējam novada stratēģiju veidošanu, ņemot vērā ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķus un Nacionālo attīstības plānu 2021.-2027. gadam un citus valsts plānošanas dokumentus. Mēs redzam, ka ar lielāko daļu no aktivitātēm un projektiem ir iespēja radīt saliedētu un videi draudzīgu novadu, kuru veido un pārvalda izglītoti un enerģiski, moderni un radoši, uzņēmīgi un atbildīgi cilvēki, kuriem rūp visu pagastu un abu pilsētu vērtības. Redzam, ka stratēģijās atspoguļojas ieguldījumi novada cilvēkos, neaizmirstot arī par infrastruktūras attīstību. Plānošanas dokumentu īstenošana būs ceļš uz atvērtu, modernu, zaļu, spēcīgu, cilvēcīgu un iekļaujošu dzīvesvietu, kurā dzīvot un strādāt. Esam gatavi līdzdarboties turpmāko redakciju izstrādē un diskusijās. Dokumentos atspoguļots ļoti plašs šo redakciju apspriešanas process, ko novērtējam. Rekomendējam arī šo dokumentu sabiedrisko apspriešanu organizēt tikpat plaši un aktīvi. Vēlamies norādīt uz	1. Tiek perspektīvi ņemts vērā rosinājums. Apvienotajā novadā investīciju projekti sadalās sekojoši: Cēsu centrālajā administrācijā paredzēts 101 projekts ar indikatīvajām izmaksām 67 566 500,00 EUR apmērā, Līgatnes apvienības pārvaldē 29 projekti ar indikatīvajām izmaksām 14 214 000,00 EUR apmērā, Pārgaujas apvienības pārvaldē - 47 projekti ar indikatīvajām izmaksām 24 255 000,00 EUR apmērā, Priekuļu apvienības pārvaldē - 66 projekti ar indikatīvajām izmaksām 6 745 000,00 EUR apmērā, Vecpiebalgas apvienības pārvaldē - 33 projekti ar indikatīvajām izmaksām 19 825 000,00 EUR apmērā, Jaunpiebalgas apvienības pārvaldē - 11 projekti ar indikatīvajām izmaksām 3 823 500,00 EUR apmērā, Amatas apvienības pārvaldē - 23 projekti ar indikatīvajām izmaksām 8 040 000,00 EUR apmērā, savukārt vienotās novada programmas – 107 projekti ar indikatīvajām izmaksām 204 979 000,00 EUR apmērā. Investīciju skaits un apjoms katrā apvienības pārvaldē atkarīgs no iedzīvotāju skaita, līdz šim realizētajiem projektiem un esošās kapacitātes jaunu projektu izveidē un realizācijā. Tādejādi projektu skaits, veids un nepieciešamība katrā novadā var atšķirties. Iekļautās investīciju idejas sniedza speciālisti no katras apvienību pārvaldes un centrālās administrācijas. 2. Netiek ņemts vērā, pēc Ministru kabineta noteikumiem Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” šāda sadaļa netiek noteikta.

	trūkumiem ilgtermiņīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas sabiedriskā apspriešanas procesā par 1. redakcijas dokumentiem. 1. decembra sanāksme Facebook vidē bija bez diskusijas un priekšlikumu uzklaušanās. Tika atbildēts uz dažiem jautājumiem un nenotika aktīvs process iedzīvotāju iesaistē uzdotot jautājumus vai ļaujot tiem pieslēgties tiešraidei un izteikties. Arī prezentācija par tik nopietniem ilgtermiņa dokumentiem vērtējama kā pārāk vispārīga. Vēlamies arī norādīt, ka tieši mūsu biedrs aktualizēja arī informācijas trūkumu mājaslapā par facebook sanāksmi, kas ērti nebija atrodamā līdz 1. decembrim. Cēsu novadam, kas ir moderns, digitāli attīstīts un uz izaugsmi vērts novads, būtu jāizmanto visas iespējas sabiedriskajā līdzdalībā, lai šos plānošanas dokumentus izstrādātu maksimāli kvalitatīvus. Ceram, ka turpmākais process būs daudz kvalitatīvāks, atvērtāks un iesaistošāks. Priecāsimies saņemt atbildes, ja tas tā paredzēts, lai kļiedu mūsu bažas. Priekšlikumi “Cēsu novada attīstības programmai 2021. – 2027.gadam”: 1. Lūgums izveidot kartes un infografikas, norādot investīciju projektus katrā jaunā Cēsu novada teritorijā. Lūgums pamatot, vai ievērots līdzsvarotais attīstības princips novada attīstības plānošanā? Vai ir zināms, kas virzījis konkrētos projektus konkrētās vietās? 2. Aicinām sagatavot detalizētāku pamatojumu (ekonomisko izvērtējumu) visiem investīciju projektiem/iecerēm, lai varētu iedzīvotāji iepazīties ar šo informāciju. 3. Apzinoties apjomīgo vajadzību klāstu un nepieciešamo investīciju apjomu, rosinām veidot Cēsu novada investīciju aģentūru, apvienojot labākos projektu vadītājus un piesaistot papildspēkus.	3. Netiek ņemts vērā, Cēsu novada pašvaldības Centrālajā administrācijā darbojas Attīstības pārvalde, kuras sastāvā ir Starptautisko projektu koordinatore, kā arī Projektu ieviešanas un uzraudzības nodaļa un Uzņēmējdarbības attīstības nodaļa. 4. Sniegts skaidrojums, ka tiek uzturēta komunikācija un veidotas regulāras sarunas par jaunu pieslēgumu izveidi ar LVRTC, kas nodrošina optiskā tīkla “Vidējā jūdze” pieslēgumu, un potenciālajiem operatoriem, kas var nodrošināt šī tīkla izmantošanu – “Pēdējās jūdzes” pieslēgumu. Tāpat tiek veidotas sarunas ar mobilajiem operatoriem par mobilo torņu kapacitātes stiprināšanu iesaistot “Vidējās jūdzes” optisko tīklu. Šobrīd pašvaldības nodibinājums “Cēsu digitālais centrs” dažādās asociācijās un savienībās ir aktualizējis jautājumu par “Vidējās jūdzes” optikas attīstību un valsts vai ES fondu piesaisti “Pēdējās jūdzes” veicināšanā. Papildus Cēsu novada centrālās administrācijas IKT pārvalde ir apzinājusi potenciālos pašvaldības objektus, kur varētu tik izmantots “Vidējās jūdzes” pieslēgums, un vismaz reizi gadā tiek atjaunināti izcenojumi tā pieslēgšanai un abonēšanai. Savukārt interneta pakalpojuma sniedzēji tiek informēti par “Pēdējās jūdzes” pieslēgumu iespējām un tiek aicināti pieslēgumu piedāvāt ne tikai pašvaldības objektiem, bet arī privātpersonām. Papildus vēršam uzmanību, ka patreiz esošie LVRTC “Vidējās jūdzes” projekta nosacījumi nav labvēlīgi un bez projekta izmaiņām vai blakus ES projekta realizēšanai, pašvaldība neredz veidu kā par samērīgu ieguldījumu varētu to nogādāt līdz vairāk gala lietotājiem lauku teritorijās. Līdz ar to pašvaldība šobrīd īsteno augstākminētos punktus un patreiz papildus pasākumus nav plānojusi. 5. Sniegts skaidrojums. Vienots veloceļu izbūves plāns nav izveidots, Cēsu pilsētā veloceļi tiek plānoti līdz ar ielu pārbūvi. Vēršam uzmanību, ka šobrīd nav saņemts apstiprinājums par veloceļu Stalbe – Cēsis izbūvi pārskatāmā nākotnē, tomēr līdz ar VSIA “Latvijas Valsts ceļi” veloceļu tīkla attīstību tiek plānoti arī
--	--	--

	Nosakot mērķus un apjomu dalībai valsts institūciju projektu konkursos un starptautiskos projektu konkursos. 4. Rosinām paplašināt stratēģijā minētās interneta pārklājuma uzlabošanas aktivitātēs. Lai nodrošinātu interneta pārklājumu visā novadā teritorijā, rosinām paplašināt optisko kabeļu izmantojumu (izvērtēt tā potenciālu) un paredzēt grantu vai līdzfinansējuma programmu interneta ierīkošanai arī iedzīvotājiem lauku teritorijā, tā veicinot digitālo pakalpojumu pieejamību. Internets un cilvēka cienīgs datu pārraides piedāvājums ir būtiska nepieciešamība attīstībai, īpaši pandēmijas un pēc pandēmijas laikā. 5. Vai ir izstrādāts kāds veloceļu izveides plāns turpmākiem gadiem? Vai ir izvērtēta iespēja ierīkot veloceļu uz Jāņmuižu? Vai 2022. gadā pārbūvējot Valsts autoceļu P14 un veicot veloceļa izbūvi no Stalbes līdz Cēsīm ~ 15 km, ir plānots veloceļu izveidot un uzlabot līdz pilsētas centram? Vai plānots izgaismot veloceļu Straupe-Plācis? 6. Vai plānots uzlabot apgaismojumu Nītaurē, piemēram, skolas apkārtnē un centra māju teritorijā? Vai un kādi ir plānoti labiekārtošanas darbi Nītaures centra teritorijā nākamajā attīstības periodā? 7. Kādas plānotas aktivitātes P3 autoceļa uzlabošanā Cēsu novada teritorijā? Ņemot vērā uzņēmēju aktivitāte ceļa teritorijā, rosinām stratēģijā iekļaut aktivitātes, kuras pašvaldība kopā ar uzņēmējiem un iedzīvotājiem veikts, aktivizējot valsts iesaisti minētā ceļa asfaltēšanā un sakārtošanā tuvāko piecu-desmit gadu laikā. 8. Vai ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums iniciatīvai “Gaujas tilta projektēšana un izbūve pie Līgatnes pārceltuves”, kādi ir rezultāti? Vai šai iniciatīvai ir veikts izvērtējums ietekmei uz tūrisma attīstību?	veloceļu turpinājumi pilsētas robežās. Savukārt Cēsis – Jāņmuiža, Cēsis – Stalbe ir valsts autoceļi, kas ir pakļauti VISA “Latvijas Valsts ceļi” noteikumiem, tomēr šāda veloceļu izveide ir atbalstāma un to būtu nepieciešams realizēt, tādējādi veidojot kopēju sasaisti ar pilsētu un apkārtnējiem ciemiem. 6. Sniegts skaidrojums. Vidēja termiņa prioritāte Nr. 2 “Veselīgas, sociāli atbildīgas, izglītotas sabiedrības un kvalitatīvas dzīves vides veidošana” iekļauj projekta ideju par Cēsu novada ielu un apdzīvoto zonu apgaismojuma nodrošināšanu. Novada vienotās programmas indikatīvās izmaksas 5 000 000 00 eiro. Papildus Nītaurē ir plānoti šādi projekti – energoefektivitātes paaugstināšana un āra telpas izbūve Nītaures mūzikas un mākslas pamatskolā. 7. Sniegts skaidrojums. Saskaņā ar VSIA “Latvijas Valsts ceļi” sniegto informāciju, iesniegumā minētā autoceļa atjaunošana ir iekļauta prioritāro valsts ceļu atjaunošanas programmā. 8. Sniegts skaidrojums. Iniciatīvai “Gaujas tilta projektēšana un izbūve pie Līgatnes pārceltuves” 2009. gadā norisinājās metu konkurss, tomēr ietekme uz vidi novērtējums un ietekme uz tūrisma attīstību nav tikusi izvērtēta. Līdz ar projekta realizāciju, šie jautājumi tiks aktualizēti. 9. Sniegts skaidrojums. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un attīstības programmā tiek risināts nabadzības jautājums un piedāvāti risinājumi, tomēr izraušanās no nabadzības ir komplicētāku pasākumu kopums un lielā mērā atkarīgs no personas vēlmes izrauties no konkrētā sociālā statusa. Sociālie pabalsti ilgtermiņā nerisina problēmu, tie pamatā sniedz iespēju pielāgot savu ikdienu attiecīgā pabalsta apjoma iespējām. 10. Sniegts skaidrojums. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā tiek ietvertas vadlīnijas par mobilo pakalpojumu attīstību, t.sk. mobilo veselības aprūpi, mobilo izglītību u.c. Attīstības programmā mobilo veselības pakalpojumi ir nodefinēti Rīcības plānā kā
--	--	---

	9. Rosinām stratēģijā iekļaut konkrētas pašvaldības aktivitātes un pieejamos pakalpojumus, kas palīdzēs iedzīvotājiem izrauties no nabadzības. Stratēģijā iztrūkst mērķtiecīgs darbs nabadzības mazināšanas jomā. Vai ir izvērtēts tas, vai novadā pieejamie sociālie pabalsti palīdz mazināt nabadzību? 10. Rosināt izvērtēt iniciatīvu par atbalsta sniegšanu, lai veidotos mobilie veselības pakalpojumi (mobilie veselības busiņi, izbraukuma pakalpojumi u.c.), lai tiktu uzlabota pakalpojumu pieejamība un klientu interesēs balstīti lēmumi veselības aprūpē? Un veicināt šo sadarbībā ar privātajiem partneriem. 11. Rosinām pašvaldību iekļaut stratēģijā īpašu atbalstu ģimenes ārstiem - nodrošināt transportu un šoferi izbraukuma vizītēm, palīdz piesaistīt nepieciešamos papildspēkus ģimenes ārstu praksēm, piedāvājot dzīvesvietu, kā arī nodrošinot kompensācijas vai komunālo pakalpojumu izmaksu segšanu, piemēram, ziemas mēnešos, lai atbalstītu ģimenes ārstu prakses. 12. Rosinām stratēģijā iekļaut kapusvētku tradīcijas atbalstīšanu nākotnē jaunajā Cēsu novadā, īpaši ņemot vērā, ka ir liecības šīs kultūras izcelsmei Zaubes un Nītaures pusē. 13. Rosinām noteikt, ka plastmasas ūdens pudeles nav pieejamas pašvaldības iestādēs, bet papildus izveidot publiskos bezmaksas dzeramā ūdens punktus Cēsu pilsētā un citur novadā. 14. Rosināt novadu domāt par jaunām 21. gadsimta pilsētu un novadu iezīmēt un plānot ikdienas dzīvi arī diennakts tumšajā laikā. Cēsu pilsētai rosinām izstrādāt naktsdzīves attīstības plānu – drošībai, izklaidei un ekonomikas attīstībai. 15. Kādām tieši aktivitātēm plānots sasniegt 2027. gadā vidējās bruto algas pieaugumu? Un kā šis rādītājs tapis?	pasākums “Nodrošināta mobilas veselības un sociālās aprūpes ieviešanu visā novada teritorijā”. 11. Sniegts skaidrojums. Rīcību plānā nedefinēts uzdevums – piesaistīt jaunu un stiprināt esošo medicīnas personāla kapacitāti, nodrošinot dažādus atbalsta pasākumus. Izvirzītais uzdevums ietver atbalsta pasākumus pēc nepieciešamības. 12. Sniegts skaidrojums. Kapusvētku tradīciju finansiāls atbalsts no pašvaldības puses arī nākošajā plānošanas periodā tiks sniegts, tomēr aktivitāte netiks iekļauta investīciju plānā, ņemot vērā salīdzinoši nelielā finansējuma nepieciešamību, lai svētkus realizētu. Tāpat kapusvētku tradīcijas ir uz kopienām vērsts pasākums un arī šobrīd ir iespēja apmeklēt kapu svētkus gan Zaubē, gan Nītaurē. 13. Sniegts skaidrojums. Cēsu pilsētā ir uzstādīti divi bezmaksas ūdens dzeramie punkti un arī turpmāk ir plānota šādu punktu uzstādīšana un pilnveide, iekļaujot Attīstības programmā uzdevumu "Veidot priekšnoteikumus preču otrreizējai izmantošanai un atkritumu šķirošanai". Savukārt plastmasas ūdens pudeles šobrīd Cēsu novada pašvaldības centrālajā administrācijā nav pieejams, iniciatīvas tiek ieviestas arī citās pašvaldības iestādēs. 14. Sniegts skaidrojums. Naktsdzīves attīstība ir privātpersonu pārziņā, savukārt iespējas to attīstīt reģionālas nozīmes centros nav ļoti aktuālas, ņemot vērā iedzīvotāju skaitu, vecuma struktūru un ziemas sezonas zemo tūrisma aktivitāti. 15. Sniegts skaidrojums. Vidējās bruto algas pieaugumu plānots sasniegt ar jaunu darba vietu radīšanu un uzņēmēju piesaisti novadam. Vidējās bruto algas pieauguma rādītājs veidots, izmantojot atvērtos datus no Latvijas oficiālā statistikas portāla, ņemot vērā iepriekšējo gadu tendences. 16. Sniegts skaidrojums. Kvalificētus speciālistus plānots piesaistīt sadarbībā ar izglītības iestādēm, nodrošinot prakses iespējas, tādējādi veidojot izpratni par nozari. Tāpat Ilgtspējīgas
--	---	--

	16. Stratēģijā minēts (13.lpp), ka šobrīd liels izaicinājums ir kvalificētu speciālistu piesaiste, jo īpaši lauksaimniecībā, kur pieprasījums aug pēc sezonas darba strādniekiem dažādās nozarēs: augkopībā, dārzkopība, lopkopība, veterinārijā u.c. Būtiski izglītības iestāžu audzēkņiem iepazīt darbu lauksaimniecībā, rādot procesu dabā pie ražotājiem, tādējādi veidojot izpratni par nozari. Kā un kādām aktivitātēm tieši plānots vidējā termiņā piesaistīt kvalificētus speciālistus, īpaši lauksaimniecībā? 17. Stratēģijā minēts, ka “liels izaicinājums ir augsti kvalificētu un motivētu pedagogu piesaiste un noturēšana novadā”. Mūsu uzrunāto ekspertu prāt šī problēma ir jau tagad un pavisam drīz būs lielāka krīze. Vai minētā izaicinājuma risināšanā tiek plānoti steidzami risinājumi un kas ir plānotie ilgtermiņa risinājumi? 18. Stratēģijā minēt, ka plānots veidot priekšnoteikumus preču otrreizējai izmantošanai un atkritumu šķirošanai. Kādēļ pašvaldība neplāno ieviest bioloģisko atkritumu, tekstilizstrādājumu atkritumi šķirošanu visā Cēsu novadā? Kādām aktivitātēm strauji samazināsim apglabājamo atkritumu daudzumu? Rosinām būt ambiciozākiem un kā ZAAO akcionāriem, iesaistīties aktīvāk – nodrošinot obligātu šķirošanu visās pašvaldības iestādēs un institūcijās, nodrošinot iedzīvotājiem šķiroto atkritumu konteineru iespējas, nodrošinot šķirošanas konteineru un atkritumu urnu plašāku pieejamību Cēsu pilsētā, organizējot regulāras info kampaņas un izdales materiālus. Rosinām virzīties uz politiku, kas nosaka, ka pašvaldībā organizētajos pasākumos būtiski jāsamazina atkritumu daudzums, virzoties uz bezatkritumu pasākumu organizēšanu. 19. Stratēģijā minēts, ka Cēsu novadā pēc CSP ir reģistrētas 26 jaunas viendzīvokļa mājas 24 divu vairāku dzīvokļu mājās. Kā tieši plānots panākt 70 jaunas viendzīvokļa mājas 2027. gadā?	attīstības stratēģijas 19. lpp. pie lauksaimniecības attīstības prioritātēm norādīts īpašs atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai, videi draudzīgākai lauksaimnieciskajai ražošanai un lauksaimnieciskās darbības dažādošanai (tūrisms un atpūta, ražošana, pakalpojumu sniegšana u.c.). Tādējādi padarot nozari pievilcīgāku, sniedzot jaunas pieejas, idejas, inovācijas, lai piesaistītu jaunus un kvalificētus speciālistus. 17. Sniegts skaidrojums. Saistībā ar stratēģijā nodefinēto “liels izaicinājums ir augsti kvalificētu un motivētu pedagogu piesaiste un noturēšana novadā”, pašvaldības atbalsts plānots: — Īstermiņā un ilgtermiņā - mērķstipendiju piešķiršana jaunajiem pedagogiem. — Īstermiņā un ilgtermiņā - mājokļu politikas jautājums. — Ilgtermiņā - atbalsta sistēma izstrāde, metodiskā atbalsta sistēmas izstrāde. 18. Sniegts skaidrojums. Lai atrastu labākos risinājumus Cēsu pilsētai, 2021. gadā uzsākts LIFE projekts “LIFE20 IPE/LV/000014 LIFE Waste to Resources IP”, projekta galvenais mērķis - veicināt atkritumu apsaimniekošanas likuma un ES direktīvu atkritumu jomā ieviešanu valsts mērogā. Tāpat investīciju plānā tiek iekļauta projektu ideja - kompostēšanas laukumu izveide blīvi apdzīvotās teritorijās, kā arī rīcību un investīciju plānā norādītas bezatkritumu, atkritumu apsaimniekošanas un aprites ekonomikas iniciatīvas un pasākumi. Vēršam uzmanību, ka arī šobrīd SIA “ZAAO” EKO laukumi pieņem zaļos atkritumus. 19. Nedz ilgtspējīgas attīstības stratēģijā, nedz attīstības programmā nav nodefinēts viendzīvokļu un vairāku dzīvokļu māju skaits. 20. Sniegts skaidrojums. COVID-19 pandēmijas radītās sekas ir globāls un valsts mēroga jautājums, tiek ņemtas vērā Labklājības ministrijas un Slimību profilakses un kontroles centra sniegtās vadlīnijas, t.sk. par psiholoģisko veselību.
--	---	---

	20. Rosinām skaidri un nepārprotami atspoguļot COVID-19 ietekmi un atsevišķā sadaļā norādīt pašvaldības plānu izešanai no krīzes, pielāgošanos vīrusam un plānoto pasākumu/iespēju uzskaitījumu. Lai arī 24.lpp. uzsvērtā mentālās veselības nozīme un uzskaitīti ar psihoemocionālo veselību saistīti pakalpojumi, tie tomēr neaptver visas pandēmijā cietušās iedzīvotāju grupas un nepiedāvā visaptverošas palīdzības iespējas. Rosinām atspoguļot papildu pakalpojumus, kas nākotnē iedzīvotājiem būs vajadzīgi (psiholoģiskā palīdzība, karjeras atbalsts, mentoru pakalpojumi, supervīzijas u.c.). 21. Stratēģijā kā dabas vides saglabāšanas prioritāte tiek izvirzīta invazīvo sugu izplatības ierobežošana, bet investīciju plānā iekļauta tikai viena aktivitāte "Dabai drošu risinājumu ieviešana invazīvo sugu ierobežošanai" ar 50 000 tūkstoši eiro lielu finansējumu tikai 2027. gadā. Kas ir plānotie citi pasākumi? Kā Cēsu novads, kas ir viens no līderiem Latvāņu izplatībā, plāno cīnīties ar šo invazīvo sugu un kādēļ tikai 2027. gadā plānojas investēt naudu šajā Cēsu novadam būtiskajā problēmā? Kāds būs izplatības apmērs 2027. gadā, ja 2020. gadā ir 1554,24 ha. Kas ir domāta stratēģijā minētā informācijā kampaņa un kas no nodrošinās? Aprakstā ir minēts, ka dēļ tā, ka īpašnieks dzīvo ārzemēs vai citā valsts daļā nav iespējams ierobežot izplatību. Ierosinājums paaugstināt nekustamā nodokļu maksu vai arī grozīt novada saistošos noteikumus un paredzēt sodus, par šo sugu izplatību. 22. Rosinām Cēsīs sadarbībā ar Latvijas Dzelzceļu veidot kvalitatīvas gājēju pārejas pār dzelzceļu vietās, kur iedzīvotāji tās dabiski iestaigājuši. Kartēs un dabā šīs vietas ir skaidri redzamas. 23. Rosinām izdalīt Cēsu novada jaunatnes politikas jomu kā atsevišķu sadaļu, lai būtu iespēja mērķtiecīgi to attīstīt un lai labāk būtu saprotami pieejamie pasākumi un rezultatīvie rādītāji.	21. Daļēji ņemts vērā. Vidējā plānošanas periodā tiek paredzēta realizācija iesniegumā minētajam projektam, tomēr tā ieviešana ir paredzēta no 2022.-2027. gadam, līdz ar to Attīstības programmā precizēts ieviešanas periods. Tāpat atbilstoši Cēsu novada domē apstiprinātajam Latvāņu ierobežošanas plānam, tiks paredzēti īstenojamie pasākumi. Savukārt invazīvo sugu izplatības areāls nav precīzi nosakāms, jo netiek iegūti ikgadēji aktuāli dati. 22. Sniegts skaidrojums. Gājēju pārejas pār dzelzceļa sliekšņiem ir komplicēts pasākumu kopums, informējam, ka sarunas ar VAS "Latvijas dzelzceļš" par šiem jautājumiem norisinās. 23. Sniegts skaidrojums. Cēsu novadam ir izstrādāta Jaunatnes politikas stratēģija 2019. - 2023. gadam, stratēģija tiks pielāgota arī jaunizveidotā novada kontekstā, lai sekmētu jauniešu vajadzībām atbilstošu pakalpojumu un mehānismu izveidi. 24. Sniegts skaidrojums. 2021. gadā tika izveidots Cēsu novada skolēnu mācību uzņēmumu konkurss "Ieskrējiens", lai sniegtu iespēju ikvienam Cēsu novada jauniešiem veidot savu uzņēmumu un konkursa laikā apgūt dažādas jaunas praktiskas zināšanas. Rezultātā konkursā dalību veica vien 15 jaunieši. Vēršam arī uzmanību, ka šobrīd ikvienam (arī jauniešiem) ir iespēja piedalīties grantu konkursā "Dari Cēsis" (nosaukums tiks mainīts līdz ar jaunā nolikuma apstiprināšanu), kur konkursa mērķis ir veicināt uzņēmējdarbības attīstību Cēsu novadā, atbalstot jaunu uzņēmumu veidošanos. 25. Tiek ņemts vērā rosinājums. 26. Tiek ņemts vērā rosinājums, skaidrojot, ka līdz šim, atbalstāmām iniciatīvām pašvaldība ir sniegusi nepieciešamo atbalstu no savas puses. 27. Sniegts skaidrojums, ka investīciju plānā ir iekļauta projekta ideja - Pilsoniskās sabiedrības spējinašana, atbalstot nevalstisko sektoru. Atbalsta finansējums līdz ar Attīstības programmas 2. redakciju ir palielināts. 28. Tiek ņemts vērā rosinājums.
--	---	--

	24. Rosinām iekļaut rīcības plānā veidot ikgadēju “Jauniešu iniciatīvu konkursu”, paredzot tam finansējumu. 25. Rosinām būtiski pārskatīt rezultātos rādītājus stratēģijā un mainīt tos. Piemēram, pasākumam “Nodrošināts pašvaldības budžets, kas sniegtu talantīgajiem jauniešiem iespēju studēt sev izvēlētajā profesijā” minēts rādītājs: sniegts atbalsts: vismaz 10 jauniešiem (visā pārskata periodā). Šis rādītājs ir apkaunojošs septiņu gadu perspektīvā. 26. Rosinām pasākumam “Jauniešu iesaiste pilsoniskajās un ārpus klases aktivitātēs” paplašināt rezultātos rādītājus, nodrošinot aktivitātes ārpus formālās mācību vides, piemēram, atbalstot jauniešu organizācijas vai darba ar jaunatni speciālistu mācības vai atbalstot Cēsu novada Jauniešu domes aktivitātes. 27. Rosinām stratēģijā iekļaut pasākumu “Līdzfinansējuma un priekšfinansējuma programma NVO un jaunatnes projektiem”, kas būtu programma, kas ļautu organizācijām plānot iespējas un piesaistīt līdzekļus novadam un teritorijām caur dažādu projektu konkursu vai finanšu mehānismu starpniecību. Iepļānota šāda programma ļaus apzināties, ka pašvaldībai rūp tās pilsoniskā sabiedrība un tā gatava to atbalstīt visos veidos. 28. Rosinām vismaz dubultot finansējuma apjomu projektam: “Ikgadējs atbalsts kopienu aktivitātēm”, jo 100 000 eiro uz visu novadu ir par maz uz visu plānošanas periodu. Pieejamas un apjomīgas finanšu programmas visu paaudžu iedzīvotāju ideju īstenošanai biedrībās, NVO, tautas sportā un amatiermākslas kolektīvos, ir pamats stiprai pilsoniskai sabiedrībai un piederības sajūtas stiprināšanai. 29. Uzņēmējdarbības sekmēšanai nodrošināt novadā pieejamus uzņēmējdarbības konsultantus un grantu programma	29. Sniegts skaidrojums. Cēsu Centrālajā administrācijā ir pieejama Uzņēmējdarbības attīstības nodaļa, kas nodrošina šādas funkcijas. Tāpat ir pieejams uzņēmējdarbības grantu konkurss “Dari Cēsīm”, kura mērķis ir veicināt uzņēmējdarbības attīstību Cēsu novadā, atbalstot jaunu uzņēmumu veidošanu un esošo uzņēmumu jaunu produktu un pakalpojumu attīstību. 30. Sniegts skaidrojums. Šobrīd uz apvienības pārvaldes vadītāja amata pozīcijām nav izsludināti atklāti konkursi, darba pienākumu izpildi veic pienākumu izpildītāji. Tāpat norādām, ka pašvaldībā ir pieejami speciālisti, lai konsultētu par projektu pieteikumu izstrādes gaitu, tomēr speciālisti neizstrādā privātpersonu projektu idejas. Informējam par Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2021. – 2035.gadam, ka: 1. Sniegts skaidrojums, ka COVID-19 pandēmijas radītās sekas ir globāls un valsts mēroga jautājums, tiek ņemtas vērā Labklājības ministrijas un Slimību profilakses un kontroles centra sniegtās vadlīnijas, t.sk. par psiholoģisko veselību. Kā arī 2022. gada 22. februārī pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 143 “Noteikumi par kritērijiem un kārtību, kādā 2022. gadā tiek izvērtēti un izsniegti valsts aizdevumi pašvaldībām Covid-19 izraisītās krīzes seku mazināšanai un novēršanai”, kas izstrādāti, lai sniegtu atbalstu pašvaldībām, nodrošinot iespēju saņemt valsts budžeta aizdevumu pašvaldībām Covid-19 izraisītās krīzes seku mazināšanai un novēršanai, kas nodrošina pilnvērtīgu pašvaldību pakalpojumu klāstu iedzīvotājiem un sekmē administratīvi teritoriālās reformas mērķu sasniegšanu. Tādejādi 2022. gada 3. martā ir saņemts Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas uzaicinājums iesniegt projektu pieteikumus un pašvaldība virza vairākas projektu idejas, kas ietvertas investīciju plānā.
--	--	---

	uzņēmējdarbības uzsākšanai un inovācijām, tostarp jauniešiem – jaunajiem uzņēmējiem, paredzot tam finansējumu. 30. Izvērtēt pakalpojumu pieejamību pagastos pēc iespējas tuvu iedzīvotājiem, organizējot atklātus konkursus uz pārvalžu vadītājiem jau tagad un nodrošinot, ka ir pieejami pakalpojumi un atbalsta personāls, kas palīdz saimnieciskos, bibliotēkas, kultūras, veselīga dzīvesveida un projektu rakstīšanas un vadīšanas jomās. Iespēju robežās plašāk izskatīt funkciju deleģējuma iespējas, kas stratēģijā ir minētas, bet varētu tikt plaši aktualizētas. Priekšlikumi “Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2021. – 2035.gadam”: 1. Rosinām dokumentā izstrādāt COVID-19 ietekmes novērtējumu un minēt galvenos turpmāko gadu pasākumus, kā pašvaldība mērķtiecīgi sniegs atbalstu Covid-19 pandēmijā cietušajiem novada iedzīvotājiem – sākot no nekustamā īpašuma nodokļu atlaidēm uzņēmējiem, kas cietuši, beidzot ar psihoemocionālā atbalsta iespēju nodrošināšanu visām vecuma grupām. 2. Rosinām attīstības redzējumu uzsvērt izglītības aspektu. 2035. gadā Cēsu novadam ir jābūt vietai, kuras iedzīvotāji ir gudri un savu izcilību pielieto visās jomās. Izglītības iespējas ir pieejamas visiem visas dzīves garumā. Tieši izglītoti cilvēki ceļ un veido jauno Cēsu novadu. Mūsaprāt, šis aspektam jāatspoguļojas vēstījumā. 3. Rosinām šajā stratēģijā iekļaut datus un informāciju par novada NVO kā resursu, kas palīdzēs novadam būt vietai iespēju īstenošanai. Šobrīd šādu datu dokumentos nav, nav apzināts novada	2. Daļēji ņemts vērā. Izglītības aspekts ir būtisks virzītājspēks novada attīstībā, tādejādi arī izglītības un izglītošanas aspekts tiek uzsvērts divos stratēģiskajos mērķos - Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte un Augsta iedzīvotāju digitālā prasība un ekonomikas digitālā transformācija. 3. Tiek ņemts vērā rosinājums un NVO kā resurss ietverts Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā. 4. Tiek ņemts vērā rosinājums par papildus datu iekļaušanu sadaļā “Ilgttermiņā sasniedzamie rezultāti (indikatoru)”. Papildus vēršam uzmanību, ka aktivitātes jauniešu sabiedriskās dzīves uzlabošanai ir iekļautas Cēsu novada attīstības programmā 2021.-2027. gadam. 5. Daļēji ņemts vērā rosinājums. 6. Tiek ņemts vērā rosinājums, papildinot sasniedzamos rezultātus ar jaunām datu kopām.
--	---	--

		NVO loks un tā potenciāls, līdz ar to arī neizprotams un nepamatots šķiet ilgtermiņa finansējuma sadalījums novada NVO sektoram. 4. Rosinām dokumentā atspoguļot jauniešus kā nozīmīgu novada iedzīvotāju daļu, kurā tiks ieguldīti resursi, lai viņi būtu aktīvi novada iedzīvotāji šodien un nākotnē. Rosinām dokumentā iekļaut datus par jaunatni Cēsu novadā (jauniešu skaits, dinamika, jaunatnes organizāciju, darba ar jaunatni speciālistu skaits un pieejamība, jauniešiem mērķēto pakalpojumu pieejamība u.c.) 5. Rosinām detalizētāk atspoguļot katras teritorijas ieguvumus no nākotnes pasākumiem kartēs un infografikās, kā arī papildināt 14.lpp informāciju ar pieejamajiem pakalpojumiem arī vietējas nozīmes centros. 6. Rosinām pie ilgtermiņa sasniedzamajiem rezultātiem iekļaut tādus rādītājus kā jauniešu skaits, NVO skaits, sociālo uzņēmēju skaits, iedzīvotāju iesaiste brīvprātīgajā darbā, plašāk atspoguļotus drošības indikatorus (ceļa satiksmes negadījumus u.c.), atkritumu šķirošanas indikatorus, atspoguļojot ambīcijas 2035. gadā organizēt pasākumus tikai neradot atkritumus, uz tuvākajos 2 gados nodrošinot, ka 100% tradicionālos šķirotos atkritumus šķiro visas pašvaldības iestādes un institūcijas (arī bioatkritumus). Tāpat indikatoros rosinām atspoguļot novada iedzīvotāju veselības rādītājus populārākajos slimību veidos, salaboto ceļu daudzumu, izveidoto veloceļu garumu, jaunu mājokļu pieejamības skaitu, tūristu skaitu, bērnu un jauniešu rotaļu un sporta laukumu skaitu. Rosinām papildināt ar šiem rādītājiem arī stratēģiju līdz 2027. gadam.	
--	--	--	--

		Rosinām novada vadību izvirzīt lielākas ambīcijas! Esam gatavi arī turpmāk iesaistīties sabiedriskās apspriešanas aktivitātēs.							
10.	Attīstības programma	Lūdzu kopīgi ar Smiltenes un Valmieras novadu pašvaldībām izskatīt iespēju uzklāt cieto segumu ceļam V 187 Valmiera- Rauna, kas ir nozīmīgs gan tūrismam, gan apkārtnes iedzīvotājiem. Tāpat cieto segumu vajadzētu ceļam V 330 Dukuri- Rāmnieki un tālāk V228 Auciems–Miglači–Ķiene vismaz līdz Strīkupei, Kalējalai, kas ir nozīmīgi tūrismam, kā arī papildus uzlabojot pašvaldību ceļu Strīki- Vaidava, kas ir nozīmīgs starpnovadu savienojums Valmieras novada Vaidavas pagasta iedzīvotājiem, kas ikdienas gaitās dodas uz Cēsīm.	Sniegta informācija, ka iesniegumā minētais autoceļš V187 Valmiera-Rauna, atrodas Valmieras un Smiltenes novadu teritorijā, nevis Cēsu novadā. Savukārt, autoceļi V330 Dukuri-Rāmnieki un V228 Auciems-Miglači-Ķiene ir Valsts autoceļi, kuru uzturēšana un rekonstrukcija ir VAS “Latvijas valsts ceļi” pārziņā.						
11.	Attīstības programma	RV 3.5. Tūristu uzturēšanās ilguma palielināšana Cēsu novada teritorijā U 3.5.1. Veidot kopīgu tūrisma un kultūras piedāvājumu Šādu kombināciju (kādas visu laiku tiek veidotas) parasti sauc par “kultūras tūrisma piedāvājumu”. Varbūt būtu jāsaka – Jāveido jauni kultūras tūrisma piedāvājumi vai jāpaplašina kultūras tūrisma piedāvājums (iesaistot tūrismā lielāku kultūras saturu/resursu). Ne visas kultūras izpausmes ir iespējams un arī nevajag savienot ar tūrismu (piem. amatiermākslas kolektīvus izņemot retus atsevišķus gadījumus utml.) <table><tr><td>Cīrulišu dabas taku apmeklētāju skaits (pēc skaitītāja virzienā - ienāk)</td><td>28151*</td><td>60,000</td></tr><tr><td>Cēsu pilsētas TIC klātienē apmeklētāju skaits, kas interesējas par Cēsu tūrisma iespējām</td><td>4264</td><td>5000</td></tr></table> Nav saprotams, kāpēc ir izceltas tikai šīs divas vietas. Gribētos redzēt arī citas, piemēram, Amatas taka (Ar Zvārtes ieža TIC), Līgatnes dabas taka, Līču-Lanģu klintis u.c. Jautājums vai Cīrulišu takai paredzētais noslogojuma palielinājums ir pamatots un vēlams nenodarot kaitējumu dabas vērtībām (mēs redzam, kas pandēmijas laikā notiek ar dabas takām un to dabas vērtībām). “Zaļie dzelzceļi” Ieriķi -Gulbene novada posms (tur ir pat uzstādīts skaitītājs)	Cīrulišu dabas taku apmeklētāju skaits (pēc skaitītāja virzienā - ienāk)	28151*	60,000	Cēsu pilsētas TIC klātienē apmeklētāju skaits, kas interesējas par Cēsu tūrisma iespējām	4264	5000	1. Ņemts vērā, “kultūras un tūrisma piedāvājuma” definīcija redakcionāli labota uz “kultūras tūrisma piedāvājumu”. 2. Sniegts skaidrojums, rezultatīvajos rādītājos ietvertas Cīrulišu dabas takas un Cēsu TIC klātienē apmeklētāju skaits, jo šie dati ir pieejami par bāzes vērtību 2020. gadā. 3. Ņemts vērā, vidēja termiņa prioritātē “VTP3 - Pieejama kultūrvide un tūrisma aktivitātes” iekļauta aktivitāte “Pieejamas infrastruktūras izveide/attīstība kultūras un tūrisma objektos dažādām mērķgrupām”. 4. Sniegts skaidrojums, VTP 3.1.1. “Pieejama kultūrvide un tūrisma aktivitātes” sasniedzamo rezultātu rādītāji ietverti “muzeju apmeklētāju skaits” un “tūristu skaits ievērojamajos tūrisma apskates objektos”, kur par bāzes izejas datiem izmantoti Cēsu kultūras un tūrisma centra nodrošinātie dati. Rādītāju nosaukumi tiks konkretizēti. 5. Ņemts vērā, EXARC starptautiskā konference un Āraišu kultūrainavas virzīšanas aktivitātes UNESCO Kultūras mantojuma sarakstam ir iekļauta investīciju plānā.
Cīrulišu dabas taku apmeklētāju skaits (pēc skaitītāja virzienā - ienāk)	28151*	60,000							
Cēsu pilsētas TIC klātienē apmeklētāju skaits, kas interesējas par Cēsu tūrisma iespējām	4264	5000							

Tūrisma informāciju sniedz arī citās vietās – Līgatnes Tūrisma Informācijas centrā, Āraišu ezerpils Arheoloģiskā parka (ĀEAP) apmeklētāju centrā, Vecpiebalgas tūrisma punktā u.c. Visur nav obligāti jābūt informācijas centram, taču informācijas punktiem vajadzētu būt visa novada teritorijā, bet šo funkciju var arī deleģēt tūrisma objektiem. No ĀEAP pieredzes varu teikt, ka visi tūrisma informācijas gribētāji nav arī parka apmeklētāji, viņi vienkārši iebrauc (īpaši ar velo) pēc informācijas, WC un kafijas.

VTP 3
Pieejama kultūrvide un tūrisma aktivitātes

Zem šī gribētos redzēt arī punktu “Pieejamas infrastruktūras izveide/attīstība kultūras un tūrisma objektos dažādām mērķgrupām. Kā piemērs, Spāres muiža Rakstnieku parks, kas izveidots, galvenokārt, domājot par cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Stendi braila rakstā ĀEAP utml.

RĀDĪTĀJS	VĒRTĪBA BĀZES GADĀ (2020)	VĒRTĪBA
Muzeju apmeklētāju skaits	8693	10,000
Tūristu skaits ievērojamos tūrisma apsātes objektos (kopā)	600,000	1,000,000

Šeit būtu jāsniedz paskaidrojums, kas ar ko ir domāts? Citādi šie cipari izskatās dīvaini un nesaprotot kas tieši ir rēķināts, izskatās aizdomīgi. Tie ir tikai akreditētie muzeji? Kas tieši tiek saprasts ar muzejiem un kas tieši tiek saprasts ar “ievērojamiem tūrisma objektiem”? Sevišķi jau gribētos zināt “ievērojamo” definīciju un sarakstu ar šiem objektiem.

KULTŪRAS INTERNACIONALIZĀCIJAS VEICINĀŠANA

UZDEVUMI	PASĀKUMI	REZULTĀTI
----------	----------	-----------

Nemot vērā, ka Āraišu ezerpils arheoloģiskais parks ir brīvdabas eksperimentālās arheoloģijas muzeju starptautiska tīkla organizācijas EXARC (<https://exarc.net/>) viens no dibinātājiem (2001) un biedriem, tad tagad pēc vairāku gadu pasīvas darbības organizācijā, ar esošo

		kolektīvu esam atsākuši un par mērķi uzstādījuši būt šīs organizācijas aktīvi biedri, un eventuāli nonākt atkal valdē. Tā kā attīstām eksperimentālo arheoloģiju, esam iecerējuši sarīkot pie mums vienu ikgadējo EXARC starptautisko konferenci pie mums 2024/25 gadā (šis vēl diskusiju stadijā) To būtu labi ielikt gan mērķos, gan finansējumā. Cēsu Vēstures un mākslas muzeja krājuma glabātavu būvniecība, Vidzemes restaurāciju centra izveide, starptautiska UNESCO mācību centra izveide. (krājuma glabātavas, kas izveidotas pēc t.s. "atvērtā krājuma" principa) 9 RV 31. Nr. 3.8, Nr.311 6 000 000,00 € ES SF, CNP, Privātais sektors 2022-2027 Šis priecē, bet varbūt būtu nepieciešams ielikt vēl vienu punktu, par to , ka Āraišu kultūrainava tiek virzīta UNESCO Kultūras mantojuma sarakstam (par ko ir domes lēmums) un, lai to panāktu ir nepieciešams veikt virkni pētījumu un sagatavotu tehnisko dokumentu par kultūras mantojuma saglabāšanas plāniem. Tam jāpiesaista ārējie eksperti – tātad vajadzīgs finansējums. Vismaz kā liels mērķis tas būtu jāfiksē.	
12.	Attīstības programma	Apgaismots posms gar autoceļu P14 Cēsu pilsētā (Gaujas iela) no Gaujas tilta līdz stāvlaukumam pie Raiskumkroga, tālāk līdz pagriezienam uz Raiskumu. Projektā iekļaut tālāka gājēju/veloceliņa posma līdz Stalbei novietojuma variantu izpēti - tieši gar P14, vai arī caur Raiskumu gar V287 un ievadu Stalbē gar 10. Stalbe-Grantskalni un 28. Stalbe-Stūrīši līdz A3. Stāvlaukums pie Raiskumkroga. Atzars līdz Rūcamavotam (vēlams apgaismots). Projekts īstenojams ciešā sadarbībā ar Latvijas valsts ceļiem, Valsts nekustamiem īpašumiem un zemju privatīpašniekiem. Apgaismotu gājēju/veloceliņu izbūve Straupē gar V127. Tilta pār Braslu pārbūve un esošā apgaismojuma atjaunošana. 2022. gada budžetā paredzēt naudu projektēšanai, 2023., 2024 un 2025. gadā būvdarbiem pa posmiem. Izbūvēt stāvlaukumu pie Lielstraupes pils dīķa (daļēji uz	1. Sniegts skaidrojums, P14 autoceļa rekonstrukcija bija plānota 2022. gada vasaras darbu sezonā un autoceļa būvdarbu projekts tika saskaņots 2021. gada rudenī, taču attiecīgā autoceļa rekonstrukcija tika pārcelta uz 2023. gadu. 2022. gada februārī tika uzsākta parakstu vākšana par autoceļa P14 rekonstrukcijas būvdarbiem 2022. gadā. Parakstu vākšana noslēdzās 30.03.2022 un ir iesniegta Satiksmes ministrijā ar lūgumu veikt P14 autoceļa būvdarbus 2022. gadā, ceļa kritiskā stāvokļa dēļ. 2. Sniegts skaidrojums, tilts pie Straupes pamatskolas ir VAS "Latvijas valsts ceļi", jo atrodas Valsts vietējā autoceļa V127 īpašumā, līdz ar to nav iekļauts Attīstības programmas investīciju plānā, bet vajadzība pēc tilta rekonstrukcijas un gājēju ietvju

		privātīpašnieka zemes). Tilta rekonstrukciju lobēt Satiksmes ministrijā un Latvijas valsts ceļos. Projekts īstenojams ciešā sadarbībā ar Latvijas valsts ceļiem, Valsts nekustamiem īpašumiem un zemju privātīpašniekiem. Līgatnes pārceltuves saglabāšana, uzturēšana un attīstīšana. Atteikšanās no tilta pār Gauju būvniecības līdz 2027. gadam. Līdz 2027. gadam atteikties no ieceres ieguldīt tilta pār Gauju pie Līgatnes pārceltuves būvniecībā. Tā vietā ieguldīt Līgatnes pārceltuvē - darbiniekos, ēkās, prāmī, ragatā, drošībā, novērošanā, apgaismošanā un zīmолā. Tāpat vispusīgi izpētīt iespējamā tilta izbūves ietekmi uz dabas vidi, ekonomiku, uzturēšanas izmaksām. Gājēju/veloceliņa Straupe-Plācis gar A3 apgaismojums. 100 metru posma gar V281 izbūve. Iekļaut projektēšanu 2022. gada investīciju plānā, būvdarbus 2023. gada plānā. Apgaismojums gājēju/veloceliņam Straupe-Plācis gar A3 un gājēju/veloceliņa posma līdz Straupes pientavai gar V281 izbūve. Lobēt Satiksmes ministrijā. Ciešā sadarbībā ar Latvijas valsts ceļiem un zemju īpašniekiem. Gājēju/veloceliņa no Augšlīgatnes jaunās sākumskolas līdz esošam gājēju/veloceliņam gar A2 būvniecība. Iekļaut projektēšanu 2022. gada investīciju plānā, būvdarbus 2023. gada plānā. Apgaismots gājēju/veloceliņš no Augšlīgatnes jaunās sākumskolas līdz esošam gājēju/veloceliņam gar A2 ar gājēju pāreju uz V283. Lobēt Satiksmes ministrijā. Ciešā sadarbībā ar Latvijas valsts ceļiem.	izveides ir ziņota. Pie Lielstraupes pils blakus valsts vietējam autoceļam V127 atrodas stāvlaukums. 3. Sniegts skaidrojums, tilta būvniecība pār Gauju, pie Līgatnes pārceltuves netiek plānota tieši, kur atrodas Līgatnes pārceltuve, lai netiktu aizskarts un bojāts šis kultūrvēsturiskais objekts. 4. Sniegts skaidrojums, ka nepieciešamība pēc apgaismojuma velociņam no Straupes līdz Plācim un no Augšlīgatnes jaunās sākumskolas līdz esošajam gājēju/veloceliņam gar Valsts autoceļu A2 ir apzināta.
13.	Ilgspējīga attīstības stratēģija	Izveidot informācijas platformu par novadā attīstāmajiem (arī iecerēm) CO2 izmešu brīvajām enerģijas ražošanas jaudām. Atkarībā no attīstības stāvokļa - tīklu operatoru izsniegtie pieslēgumu noteikumi, būvvaldes izsniegtās būvatļaujas. Varbūt vēl citi.	Priekšlikums pieņemts zināšanai, pašvaldība tiecās uz atvērto datu plašāku pieejamību, tomēr jāņem vērā privātpersonu datu aizsardzība.

		Motivācija: atklātība veicinās potenciālo un esošo attīstītāju dialogu un atļaus ekonomēt resursus, tajā skaitā sabiedrības informētību.	
14.	Attīstības programma	Iepazīnos ar Cēsu novada pašvaldības izstrādāto dokumentu “Cēsu novada attīstības programma 2021. – 2027.gadam”. Dokuments ir apjomīgs, tajā ieguldīts milzīgs darbs. Vēlos norādīt uz tām lietām, kas man pietrūka vai ko pamanīju lasot šo dokumentu: 1. Nevarēju sev noformulēt, kāds tad ir šīs pašvaldības mērķis, kādu novadu kopējo attīstību īsākā vai garākā laika posmā iedzīvotāji sagaidīs. Publiskās apspriešanas sanāksmē tika prezentēts, ka šī dokumenta vīzija ir – Ikviens novada iedzīvotājs un sabiedrības grupa ir svarīga. Manuprāt, tas vairāk līdzinās sauklim, nevis vīzijai. Lūgums izvirzīt pašvaldības virsmērķus vai tā ir izglītība, vai veselība, vai tehnoloģijas, vai tūrisms un kultūra, vai kas cits, ko uzskatāt par sasniedzamu, vai norādāt, ka visi rīcības virzieni ir vienlīdz svarīgi un darbosies vienotā politikā. 2. Dokuments ir grūti salasāms. Sadaļā Investīciju plāns sagrupētas visas paredzētās investīcijas, taču nav pārskatāmas. Saprotu, ka šajā tabulā tās sagrupētas pēc rīcības virzieniem, taču loģiskāk būtu tās sagrupēt pēc nozarēm. Lūgums izvērtēt, vai nav nepieciešams veikt tabulas pārstrukturēšanu, lai novada iedzīvotājiem tas būtu saprotamāks. 3. Šajā dokumentā, kā saprotu no telefona sarunas ar nozares speciālistiem Cēsu novada pašvaldībā, ir apkopotas jau pagastu pārvaldēs iezīmētas investīcijas, ko vēsturiskie novadi plānoja savās pašvaldībās, nevērtējot kopējo novada attīstību. Šajā dokumentā nav paredzētas lielas, kopējā novada attīstības, nepieciešamas investīcijas. Piemēram, Pārgaujas savienošana ar Līgatni. Vai, piemēram, paredzētas investīcijas tūrisma informatīvā centra attīstībai netālu no Gaujas (Gaujaslīčos), kurā, cik noprotu, plānots sniegt informāciju par pastaigu takām, taču nav paredzētas investīcijas apkārtnes infrastruktūras sakārtošanai vai takām, par kurām no šī centra varēs nonākt līdz jau esošajām takām. Šādu piemēru ir daudz. Lūgums pārskatīt dokumentu un izvērtēt katras investīcijas patieso nepieciešamību vai arī papildināt ir pilnvērtīgu informāciju.	1. Sniegts skaidrojums, Cēsu novada pašvaldības vīzija (Cēsu novads – vieta iespējām!) precīzāk tiek aprakstīta Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā, kurā tiek izvirzīti arī pieci stratēģiskie mērķi, kas papildina viens otru, tādējādi tie visi ir vienlīdz svarīgi nākošajā ilgtermiņa plānošanas periodā. 2. Sniegts skaidrojums, ka dokumenta struktūra ir veidota pēc vadlīnijām, tomēr Cēsu novada pašvaldība apzinās rīcību un investīciju plāna sarežģīto uzbūvi, tādējādi paralēli tiek izstrādāta mājaslapa, kurā būs pieejams speciāli izveidots rīks, lai šī informācija būtu vieglāk pārskatāma. 3. Sniegts skaidrojums - investīciju plānā ir iekļautas idejas gan no apvienību pārvaldēm, gan no centrālās administrācijas, gan kopumā izvērtējot nepieciešamos investīciju projektus visā novada teritorijā. 4. Sniegts skaidrojums, ka tiek ietvertas vairākas investīciju idejas, lai veicinātu kapitālsabiedrību attīstību, attīstības programmas 2. redakcijā precīzāk tiek norādītas investīcijas, kas ir cieši saistītas ar kapitālsabiedrībām. 5. Ņemts vērā, pārskatīts projektu ideju formulējums. 6. Sniegts skaidrojums, ka investīciju plānā ir definētas konkrētas investīciju idejas par Cēsu pili, tomēr papildus tiek noteiktas investīcijas šādām projektu idejām - “Novada piļu kompleksu renovācija, rekonstrukcija un konservācija”, “Novada muižu kompleksu renovācija un rekonstrukcija”, “Novada muzeju infrastruktūras uzlabošana, ēku renovācija, rekonstrukcija un pilnveidošana”, kā ietvaros tiek paredzēts attīstīt novadā esošās pils, muižas, muzejus.

	4. Dokumentā nekas nav minēts par pašvaldībai piederošo kapitālsabiedrību attīstību. Kādas investīcijas pašvaldība plāno tērēt kapitālsabiedrību attīstībā? 5. Dokumentā ir daudz redakcionālas nepilnības. Piemēram, vienā no punktiem minēts, ka pašvaldība izveidos un attīstīs autobusa kustības sarakstu. Sarakstus varam gatavot katru dienu jaunus, taču reālo sabiedriskā transporta kustības organizēšanai investīcijas netiek paredzētas. Vai, piemēram, ceļiem un ielām ar grants segu finansējums paredzēts, bet ielām un ceļiem ar melno segu investīcijas netiek paredzētas. Tā varbūt ir piesiešanās vārdiem, bet tas var būt svarīgs arguments finansējuma saņemšanai vai neiegūšanai. 6. Pēc dokumenta saprotu, ka Cēsu novadā ir tikai viena pils, kurai plānots tērēt prāvus naudas līdzekļus, kamēr pārējās pils, muižas un muzeji dzīvos savu dzīvi bez finansējuma. 7. Uzskatu, ka likumā noteiktā sabiedrības iesaiste nav bijusi. Šī ir pirmā reize, pirms dokumenta apstiprināšanas, kad iedzīvotājiem ir dota iespēja izteikt savu viedokli. Sabiedriskās apspriešanas sanāksme tika organizēta kā prezentācija Cēsu novada facebook lapā, nevis diskusija ar iedzīvotājiem. Līdz ar to, māt šaubas vai visas sabiedrības grupas ir informētas par šāda dokumenta esamību un vai šajā dokumentā ir iestrādātas visas novada nepieciešamības. Lūgums veikt investīciju kartēšanu, lai Jums pašiem ir skaidrība vai nav kas aizmirst un lai kāda teritorija nepaliek bez investīcijām. Veicot kartēšanu, iespējams, tiks identificēta investīciju nepieciešamība, kuras līdz šim pat nav identificēta.	7. Sniegts skaidrojums, ka 2021. gadā tika veidotas 12 tematiskās darba grupas, kurās nozaru speciālistiem un entuziastiem bija iespēja izteikt savu redzējumu par nozaru attīstību novadā. Tāpat vēršam uzmanību, ka investīciju plānu aktualizē ne retāk kā reizi gadā, balstoties uz 14.10.2014. Ministru kabineta noteikumiem Nr. 628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 73. punktu.
--	--	---